

Circulaire nr. AFZ/2008-0408 (AFZ 17/2009) dd. 17/12/2009

DUBBELBELASTINGVERDRAG

Frankrijk

Grensarbeiders

Heffingsbevoegdheid

Onderrichtingen betreffende de toepassing van het op 12 december 2008 ondertekende Avenant bij de Overeenkomst tussen België en Frankrijk tot voorkoming van dubbele belasting en tot regeling van wederzijdse administratieve en juridische bijstand inzake inkomstenbelastingen, ondertekend te Brussel op 10 maart 1964 en gewijzigd door de Avenanten van 15 februari 1971 en 8 februari 1999.

Aan alle ambtenaren van de niveaus A en B van de Administratie van fiscale zaken, van de Administratie van de ondernemings- en inkomensfiscaliteit (sector directe belastingen), van de Administratie van de invordering (sector directe belastingen) en van de Administratie van de bijzondere belastinginspectie.

	<u>Inhoudstafel</u>	<u>Nr</u>
I.	BELANGRIJKE DATA	
II.	GEVOLGEN VAN HET AVENANT	
1.	Wijziging van de regels die op grensarbeiders van toepassing zijn	1
2.	Heffing door België van de aanvullende gemeentebelastingen	8
3.	Compensatie die door Frankrijk ten voordele van België betaald wordt	9
III.	GREN SARBEIDERS	
A.	Gevallen die niet door het Avenant worden beoogd	11
1.	Regeling die van toepassing is op de loontrekkers die niet door het aanvullend Protocol worden beoogd	12
2.	Inkomsten die niet door het aanvullend Protocol worden beoogd	14
B.	Inwoners van België : afschaffing van de grensarbeidersregeling	16
1.	Stelsel dat van toepassing is vanaf 1 januari 2007	18
2.	Belastingplichtigen die in België belast worden op hun bezoldigingen van 2007 en 2008	21
C.	Inwoners van Frankrijk : grensarbeidersregeling behouden tot het jaar 2033	25
1.	Algemene toepassingsvoorwaarden van de grensarbeidersregeling en definitie van de grensstreek	30
a)	Uitoefenen van de werkzaamheid in de Belgische grensstreek	
(i)	Fysieke aanwezigheid in de grensstreek	33
(ii)	"Verlaten van de grensstreek"	36
b)	Duurzaam tehuis in de Franse grensstreek	
(i)	Enig duurzaam tehuis	38
(ii)	Het begrip duurzaam tehuis	39
c)	Definitie van de grensstreek	46
2.	Toepassing van de grensarbeidersregeling op bezoldigingen verkregen tijdens de jaren 2003 tot en met 2008	51
a)	Duurzaam tehuis in de Franse grensstreek	52
b)	Uitoefenen van de werkzaamheid in de Belgische grensstreek – Verlaten van de grensstreek	53
(i)	In aanmerking te nemen werkzaamheden	55
(ii)	Telling van de dagen	58
(iii)	De werkzaamheid wordt in de loop van het jaar aangevat of beëindigd	64
c)	Toepassing met terugwerkende kracht	65
(i)	Belastingplichtigen die hun werkzaamheid uitsluitend in de Belgische grensstreek uitoefenden in de zin van de bepalingen die tot de inwerkingtreding van het Avenant van kracht waren	67

(ii) Belastingplichtigen die hun werkzaamheid niet uitsluitend in de Belgische grensstreek uitoefenden in de zin van de bepalingen die tot de inwerkingtreding van het Avenant van kracht waren	68
3. Toepassing van de grensarbeidersregeling op bezoldigingen verkregen tijdens de jaren 2009 tot en met 2011	74
a) Duurzaam tehuis in België op 31 december 2008	76
b) Duurzaam tehuis in de Franse grensstreek	81
c) Uitoefenen van de werkzaamheid in de Belgische grensstreek – Verlaten van de grensstreek	82
(i) In aanmerking te nemen werkzaamheden	83
(ii) Telling van de dagen	86
(iii) De werkzaamheid wordt in de loop van het jaar aangevat of beëindigd	89
d) Het niet naleven van de voorwaarden	90
4. Toepassing van de grensarbeidersregeling op bezoldigingen verkregen tijdens de jaren 2012 tot 2033	94
a) Werknemers die in aanmerking komen om verder het voordeel van de grensarbeidersregeling te genieten	
(i) Voorwaarden die op 31 december 2011 vervuld moeten zijn	96
(ii) Uitzondering – Personen die hun betrekking in de Belgische grensstreek verloren hebben	99
b) Voorwaarden die in de jaren 2012 tot 2033 moeten vervuld worden om het voordeel van de grensarbeidersregeling te blijven genieten	103
(i) Duurzaam tehuis in de Franse grensstreek	105
(ii) De werkzaamheid verder blijven uitoefenen in de Belgische grensstreek	107
(iii) Verlaten van de grensstreek	110
5. Stelsel dat van toepassing is op "seizoengrensarbeiders"	111
a) Personen op wie het stelsel van toepassing is	113
b) Toe te passen regeling – Verlaten van de grensstreek	119
6. Verplichtingen van de werkgever en van de werknemer, en sancties	122
a) Verplichtingen van de werknemer	123
b) Verplichtingen van de werkgever	130
c) Sancties	136
d) Bewijsmiddelen van de administratie	142
IV. GEMEENTELIJKE OPCENTIEMEN	143
V. CONTACTPERSONEN	148

BIJLAGE 1 : Wet houdende instemming met het Avenant

BIJLAGE 2 : Tekst van het Avenant

BIJLAGE 3 : Lijst met de grensgemeenten

I. BELANGRIJKE DATA

Ondertekening van het Avenant : 12 december 2008
 Parlementaire goedkeuring : Wet van 7 mei 2009

Bij het verschijnen van deze circulaire is de datum van inwerkingtreding van het Avenant nog niet gekend. Overeenkomstig artikel 5 moet elk van de overeenkomstsluitende Staten de andere overeenkomstsluitende Staat in kennis stellen van de voltooiing van de procedures die door zijn wetgeving voor de inwerkingtreding van het Avenant vereist zijn. Dat Avenant zal in werking treden op de dag waarop de tweede van die kennisgevingen wordt ontvangen. Aangezien deze kennisgeving van Belgische zijde gedaan werd op 18 mei 2009, zal het Avenant in werking treden op de datum waarop België de kennisgeving van Franse zijde zal ontvangen. Die kennisgeving zou niet lang meer mogen uitblijven vermits de wet die de goedkeuring van het Avenant toestaat in het Franse *Journal Officiel* verschenen is op 3 december 2009.

Zodra het Avenant en de instemmingswet in het Belgisch staatsblad zullen gepubliceerd zijn, zullen de datum van inwerkingtreding van het Avenant en de data met betrekking tot de termijnen waarin de instemmingswet voorziet, meegedeeld worden in een addendum bij deze circulaire.

II. GEVOLGEN VAN HET AVENANT

1. Wijziging van de regels die op grensarbeiders van toepassing zijn

1. Het eerste gevolg van het op 12 december 2008 ondertekende Avenant is de wijziging van de regels die op "grensarbeiders" van toepassing zijn.

2. De Belgisch-Franse Overeenkomst van 10 maart 1964, zoals gewijzigd door het Avenant van 8 februari 1999, voorziet in een bijzondere regeling voor die werknemers. De grensarbeidersregeling wijkt af van de gewone regel volgens dewelke de bezoldigde werknemers in principe belastbaar zijn in de Staat waar ze hun werkzaamheid uitoefenen, en maakt die grensarbeiders uitsluitend belastbaar in hun woonstaat.

3. Na de afschaffing vanaf 2003 en 2004 van de gelijkaardige regelingen die met Nederland en Duitsland bestonden, is de Belgisch-Franse grensarbeidersregeling de laatste regeling van die aard die in België nog van kracht is.

4. Die regeling was zeer ongunstig voor de grensarbeiders die inwoner waren van België en hun werkzaamheid uitoefenden in Frankrijk. Op grond van de bepalingen van Verordening EEG/1408/71 betaalden zij hun bijdragen voor sociale zekerheid in Frankrijk terwijl ze op grond van de Belgisch-Franse Overeenkomst onderworpen waren aan de inkomstenbelasting in België. Aangezien de bijdragen voor de sociale zekerheid in Frankrijk hoger zijn dan in België en de belastingen daarentegen hoger zijn in België dan in Frankrijk, waren ze dubbel benadeeld.

5. Omgekeerd betalen de "Franse grensarbeiders" hun socialezekerheidsbijdragen in België en hun belastingen in Frankrijk en genieten aldus een bijzonder voordelige regeling. Daardoor werd een groot aantal misbruiken vastgesteld (in het bijzonder fictieve domiciliëringen in de Franse grensstreek), met als doel ten onrechte het voordeel van de grensarbeidersregeling te genieten. Bovendien heeft de toepassing van die regeling de laatste jaren aanleiding gegeven tot tal van geschillen, waarvan er vele nog steeds hangende zijn.

6. Om de hierboven uiteengezette redenen, wenste België een einde te stellen aan de grensarbeidersregeling. Frankrijk daarentegen was voorstander van het behoud van die regeling. Na lange en moeilijke onderhandelingen, werd op 12 december 2008 een nieuw Avenant bij de Belgisch-Franse Overeenkomst van 1964 ondertekend.

7. Daartoe voegt het nieuwe Avenant een "*Aanvullend Protocol inzake grensarbeiders*" aan de Overeenkomst toe. Dat aanvullend Protocol schaft de grensarbeidersregeling met terugwerkende kracht af op 1 januari 2007 voor de inwoners van België die hun werkzaamheid in Frankrijk uitoefenen. Voor de inwoners van Frankrijk die hun werkzaamheid in België uitoefenen, zal de grensarbeidersregeling geleidelijk uitdoven vanaf 1 januari 2009. Die regeling zal, onder bepaalde voorwaarden, evenwel van toepassing blijven tot 2033. Het aanvullend Protocol verduidelijkt tevens de toepassingsvoorwaarden van de grensarbeidersregeling voor de jaren 2003 tot 2008 teneinde een oplossing van de hangende geschillen mogelijk te maken.

2. Heffing door België van de aanvullende gemeentebelastingen

8. Het Avenant stelt de Belgische gemeenten en agglomeraties bovendien in de gelegenheid om hun opcentiemen op de personenbelasting te heffen van de uit Franse bron afkomstige beroepsinkomsten die door inwoners van België worden ontvangen en die door de Overeenkomst van 1964 en door het huidige Avenant vrijgesteld zijn van Belgische belasting.

3. Compensatie die door Frankrijk ten voordele van België betaald wordt

9. Vanaf 2012 zal Frankrijk jaarlijks een bedrag van 25 miljoen euro storten ter compensatie van de gevolgen van de geleidelijke uitdoving van de grensarbeidersregeling.

10. Dat bedrag van 25 miljoen zal om de drie jaar worden herzien teneinde rekening te houden met de evolutie van het totaalbedrag van de brutobezoldigingen die door de betrokken grensarbeiders worden ontvangen. Het zal enkel om een herziening naar beneden kunnen gaan.

III. GREN SARBEIDERS (Artikelen 1 en 2 van het Avenant)

A. Gevallen die niet door het Avenant worden beoogd

11. Artikel 1 van het Avenant bepaalt dat de **grensarbeidersregeling enkel nog van toepassing is in de gevallen die uitdrukkelijk beoogd worden door het "aanvullend Protocol inzake grensarbeiders"** (artikel 2 van het Avenant – hierna "het aanvullend Protocol" genoemd).

1. Regeling die van toepassing is op de loontrekkers die niet door het aanvullend Protocol worden beoogd

12. De bezoldigingen van de loontrekkers die niet voldoen aan de voorwaarden die door het aanvullend Protocol worden gesteld, worden belast volgens de bepalingen van **artikel 11, paragrafen 1 en 2, a) en b), van de Overeenkomst**. Die bezoldigingen zijn dus uitsluitend belastbaar in de overeenkomstsluitende Staat waar de werkzaamheid ter zake waarvan de bezoldigingen zijn betaald wordt uitgevoerd, onder voorbehoud van :

- de toepassing van de "183-dagenregel" waarin artikel 11, paragraaf 2, a) voorziet, en
- de toepassing van de bijzondere regels inzake de bezoldigingen van loontrekkers die dienst doen op bepaalde voertuigen in internationaal verkeer (artikel 11, paragraaf 2, b)).

13. Die bepalingen van artikel 11 zijn in de Overeenkomst opgenomen sinds ze in 1964 werd gesloten en worden niet gewijzigd door het Avenant. Voor de toepassing ervan wordt dus verwezen naar:

- bijlage II bij de circulaire AFZ 2005/0652 (AFZ 08/2005) van 25 mei 2005, voor wat de "183-dagenregel" betreft (artikel 11, paragraaf 2, a));

- circulaire Ci.R.9.F/475.126 dd. 28 mei 1998, voor wat de toepassing betreft van de bepalingen betreffende de bezoldigingen van loontrekkers die dienst doen op bepaalde vervoermiddelen in internationaal verkeer (artikel 11, paragraaf 2, b), 2de lid). Daarom zullen de punten 8, 9 en 10 van laatstgenoemde circulaire moeten bijgewerkt worden in functie van de bepalingen van het aanvullend Protocol. Voortaan is het immers mogelijk dat een "internationaal" chauffeur zijn werkzaamheid uitoefent op het grondgebied van beide overeenkomstsluitende Staten en dat die chauffeur beschouwd wordt als een grensarbeider indien hij de voorwaarden naleeft die door het aanvullend Protocol zijn vastgelegd.

2. Inkomsten die niet door het aanvullend Protocol worden beoogd

14. Het aanvullend Protocol heeft enkel betrekking op inkomsten die onder artikel 11 van de Overeenkomst vallen, met andere woorden, de salarissen, lonen en andere soortgelijke beloningen van bezoldigde werknemers uit de privésector en van bezoldigde werknemers van publiekrechtelijke rechtspersonen die een nijverheids- of handelswerkzaamheid uitoefenen (b.v. de NMBS, de Post, Belgacom, de Nationale Bank, ...). De andere bepalingen van de Overeenkomst worden niet gewijzigd door het Avenant.

15. Het Avenant **wijzigt** dus **niet** het stelsel dat van toepassing is :

- op de onder artikel 9 van de Overeenkomst vallende bezoldigingen, met name de bezoldigingen van **bestuurders**, commissarissen, vereffenaars, vennoten, zaakvoerders en andere mandatarissen van naamloze vennootschappen, vennootschappen bij wijze van geldschieting op aandelen en coöperatieve vennootschappen of vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid, ook al wordt hun belastingstelsel krachtens artikel 9, paragraaf 2 van de Overeenkomst geregeld door artikel 11, paragraaf 1 (belastingheffing in de werkstaat). (cf. paragraaf 8 van het Aanvullend Protocol);

- op de door artikel 10 van de Overeenkomst beoogde bezoldigingen die zijn toegekend aan personen die in de **overheidssector** werken (met uitzondering van die welke zijn betaald door een publiekrechtelijke rechtspersoon die een nijverheids- of handelswerkzaamheid uitoefent);

- op inkomsten die door andere artikelen van de Overeenkomst worden beoogd, zoals bijvoorbeeld de **pensioenen**.

B. Inwoners van België – Afschaffing van de grensarbeidersregeling

16. **Paragraaf 3 van het aanvullend Protocol** bepaalt uitdrukkelijk dat de bezoldigingen, die vanaf 1 januari 2007 zijn verkregen ter zake van een werkzaamheid in loondienst die in de Franse grensstreek wordt uitgeoefend door personen die hun duurzaam tehuis in de Belgische grensstreek hebben, belastbaar zijn onder de voorwaarden die zijn bepaald door artikel 11, paragrafen 1 en 2, a) en b) van de Overeenkomst.

17. Met andere woorden, **de grensarbeidersregeling wordt afgeschaft** voor inwoners van België ter zake van de **bezoldigingen uit Franse bron die ze vanaf 1 januari 2007 verkrijgen**.

1. Stelsel dat van toepassing is vanaf 1 januari 2007

18. De inwoners van België die een werkzaamheid in loondienst in de Franse grensstreek uitoefenen, zijn voortaan dus aan dezelfde regels onderworpen als de andere inwoners van België die een werkzaamheid in loondienst in Frankrijk uitoefenen. Hun bezoldigingen zijn dus in principe uitsluitend belastbaar in Frankrijk, onder voorbehoud van de toepassing van de "183-dagenregel" en van de bijzondere regels betreffende de loontrekkers die dienst doen op bepaalde vervoermiddelen in internationaal verkeer (zie punt A, 1 – nr. 12 en 13 – hierboven).

19. In België zijn die bezoldigingen in principe vrijgesteld van de personenbelasting. Conform artikel 155 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 worden ze evenwel in aanmerking genomen voor het bepalen van het belastingtarief dat van toepassing is op de eventuele andere inkomsten van de belastingplichtige.

20. Het Avenant bepaalt bovendien dat die bezoldigingen onderworpen zijn aan de gemeentelijke opcentiemen vanaf aanslagjaar 2009 (zie punt IV – nr. 143 tot 147 – hierna).

2. Belastingplichtigen die in België belast werden op hun bezoldigingen van 2007 en 2008

21. De grensarbeidersregeling is effectief afgeschaft voor de bezoldigingen die vanaf 1 januari 2007 werden ontvangen. Omdat de inwerkingtreding van het Avenant op zich liet wachten, moest de administratie, teneinde de rechten van de Schatkist te vrijwaren, evenwel overgaan tot de inkohiering van de aanslagen in de PB voor aanslagjaar 2008 (inkomsten van 2007). Het is ook mogelijk dat er aanslagen ingekohierd zijn die bij aanslagjaar 2009 (inkomsten van 2008) horen.

22. De belastingplichtigen waarvoor in België een inkohiering werd gedaan op grond van het oude artikel 11, paragraaf 2, c) van de Overeenkomst maar wiens bezoldigingen nu belastbaar zijn in Frankrijk op grond van paragraaf 3 van het aanvullend Protocol, moeten de ontheffing vragen van de aanslagen in de mate waarin deze in strijd met de bepalingen van het Avenant werden gevestigd of betaald. Ze moeten zulks doen in een gemotiveerd bezwaarschrift dat gericht is aan de directeur der belastingen in wiens ambtsgebied de aanslag werd gevestigd.

23. Voor degenen die dergelijk bezwaarschrift niet zouden ingediend hebben binnen de termijn van zes maanden die is bepaald door artikel 371 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, opent artikel 7, paragraaf 1 van de wet houdende instemming met het Avenant een bijzondere bezwaartermijn. Die termijn bedraagt zes maanden, te rekenen vanaf de publicatie van voornoemde wet in het Belgisch Staatsblad.

24. Er moet overigens aan herinnerd worden dat artikel 24, paragraaf 3 van de Overeenkomst de belastingplichtigen wiens bezoldigingen een dubbele belasting zouden ondergaan hebben (belasting in België en in Frankrijk) in de mogelijkheid stelt om een regeling voor onderling overleg aan te vragen. Die aanvraag moet gemotiveerd zijn en schriftelijk gebeuren, en moet binnen een termijn van 6 maanden, te rekenen vanaf de datum van kennisgeving van de tweede belastingheffing, worden voorgelegd op het volgende adres:

FOD Financiën
Centrale diensten van de Administratie van de ondernemings- en inkomensfiscaliteit
Directie III/1 - Internationale overeenkomsten

Ter attentie van de hr. Jacques FROGNIER - Directeur
North Galaxy, Toren A, 15de verdieping
Koning Albert II-laan, 33 bus 25
1030 Brussel.

C. Inwoners van Frankrijk – Grensarbeidersregeling behouden tot het jaar 2033

25. Voor de inwoners van Frankrijk die hun werkzaamheid in de Belgische grensstreek uitoefenen, blijft de grensarbeidersregeling onder bepaalde voorwaarden van toepassing op bezoldigingen die worden verkregen tot het einde van het jaar 2033. In dit verband wordt opgemerkt dat het "*Aanvullend Protocol inzake grensarbeiders*" de algemene toepassingsvoorwaarden van de grensarbeidersregeling vastlegt en een nieuwe definitie van de Belgische grensstreek invoert (zie punt 1 – nr. 30 tot 50 – hierna).

26. In de toepassing van de grensarbeidersregeling kunnen drie periodes worden onderscheiden :

- de periode die de jaren 2003 tot 2008 omvat;
- de periode die de jaren 2009 tot 2011 omvat, en
- de periode die de jaren 2012 tot 2033 omvat.

Voor elk van die drie periodes gelden er bijzondere toepassingsvoorwaarden voor de grensarbeidersregeling (zie punten 2 tot 4 – nr. 51 tot 110 – hierna).

27. Tot slot voorziet het "*Aanvullend Protocol inzake grensarbeiders*" in bijzondere regels voor de belastingheffing van de "*seizoensgrensarbeiders*" (cf. punt 5 – nr. 111 tot 121 – hierna).

28. Het aanvullend Protocol en de wet houdende instemming met het Avenant bevatten een aantal bepalingen die een doeltreffende controle op de toepassingsvoorwaarden van de grensarbeidersregeling mogelijk moeten maken om aldus de talrijke misbruiken die in het verleden zijn vastgesteld te kunnen bestrijden (cf. punt 6 – nr. 122 tot 142 – hierna).

BELANGRIJK

29. Alvorens commentaar te leveren bij deze verschillende bepalingen moet eraan herinnerd worden dat de grensarbeidersregeling een uitzondering vormt op de algemene regeling die geldt voor het belasten van bezoldigingen van loontrekkers. Die regeling moet dus een strikte interpretatie krijgen, zoals werd bevestigd door de Raad van State in zijn arrest van 19 mei 2008 (in zake : B. Vandaele tegen de Belgische Staat). De bepalingen van het aanvullend Protocol moeten dus eveneens op strikte wijze geïnterpreteerd en toegepast worden.

1. Algemene toepassingsvoorwaarden van de grensarbeidersregeling en definitie van de grensstreek (paragrafen 1 en 2 van het aanvullend Protocol en artikel 3 van de wet houdende instemming met het Avenant)

30. De paragrafen 1 en 2 van het aanvullend Protocol leggen het algemene kader van de grensarbeidersregeling vast.

31. Paragraaf 1 van het aanvullend Protocol is identiek aan de bepaling die in het eerste lid van artikel 11, paragraaf 2, c), van de Overeenkomst werd opgenomen, op één uitzondering na : daar waar de Overeenkomst bepaalde dat de grensarbeider "zijn" duurzaam tehuis in de grensstreek van zijn woonstaat had, bepaalt paragraaf 1 van het aanvullend Protocol dat die werknemer "uitsluitend" in die grensstreek een duurzaam tehuis heeft.

32. Om in aanmerking te komen voor de grensarbeidersregeling moet een inwoner van Frankrijk (ongeacht zijn nationaliteit) dus voortaan voldoen aan de 2 volgende voorwaarden :

- zijn werkzaamheid in de Belgische grensstreek uitoefenen, en
- zijn enig duurzaam tehuis in de Franse grensstreek hebben.

De bezoldigingen die worden verkregen door werknemers die aan die voorwaarden voldoen, (cf. punten a) en b) hierna) zijn uitsluitend belastbaar in Frankrijk.

a) Uitoefenen van de werkzaamheid in de Belgische grensstreek

(i) Fysieke aanwezigheid in de grensstreek

33. Artikel 3, b) van de wet houdende instemming met het Avenant bepaalt uitdrukkelijk dat een werknemer, wil hij beschouwd worden als iemand die zijn werkzaamheid in de Belgische grensstreek uitoefent, **fysiek aanwezig** moet zijn in die grensstreek om er die werkzaamheid uit te oefenen en dit ongeacht de woon- of vestigingsplaats van de werkgever of van de schuldenaar van de bezoldigingen, de plaats van waaruit de werknemer zijn dienst aanvangt, de plaats waar de arbeidsovereenkomst werd opgemaakt, de plaats of de tijd van betaling van de bezoldigingen of de plaats waar de resultaten van het werk van de werknemer worden geëxploiteerd.

34. Een werknemer wordt dus niet beschouwd als iemand die zijn werkzaamheid in de Belgische grensstreek uitoefent omwille van het enige feit dat zijn werkgever in die grensstreek gevestigd is of dat hij zijn dienst in die grensstreek aanvat.

35. Dit is een uitdrukkelijke bevestiging van het standpunt van de Belgische belastingadministratie ter zake.

Voorbeeld 1

Een treinbestuurder die zijn dienst aanvat in het station van Charleroi maar het grootste deel van zijn trajecten buiten de Belgische grensstreek aflegt, wordt niet beschouwd als iemand die zijn werkzaamheid in de grensstreek uitoefent.

Voorbeeld 2

De werkzaamheid die wordt uitgeoefend op werven buiten de Belgische grensstreek door een metselaar die tewerkgesteld wordt door een bouwbedrijf dat in de Belgische grensstreek gevestigd is, wordt niet beschouwd als een in de grensstreek uitgeoefende werkzaamheid.

(ii) "Verlaten van de grensstreek"

36. Bovendien kon een inwoner van Frankrijk op grond van artikel 11, paragraaf 2, c) van de Overeenkomst (zoals gewijzigd door het Avenant van 1999) slechts aanspraak maken op het voordeel van de grensarbeidersregeling wanneer hij zijn bezoldigde werkzaamheid uitsluitend in de grensstreek van België uitoefende. Het was in principe voldoende dat er één enkele dag in België buiten de grensstreek werd gewerkt om die werknemer het genot van de grensarbeidersregeling te doen verliezen. De toepassing van die regel heeft aanleiding gegeven tot talrijke geschillen aangaande de belastingheffing van bezoldigingen die in de jaren 2003 tot en met 2008 werden verkregen. Het merendeel van die geschillen is nog steeds hangende.

37. Het aanvullend Protocol versoepelt die regel door het invoeren van een toegestane afwijking inzake het "verlaten van de grensstreek". Een werknemer mag voortaan, zonder daardoor het voordeel van de grensarbeidersregeling te verliezen, zijn werkzaamheid een aantal dagen per kalenderjaar buiten de Belgische grensstreek uitoefenen. De toegestane limieten voor het verlaten van de grensstreek en de wijze waarop die limieten worden berekend, is beschreven onder de punten 2 tot en met 5 hierna.

b) Duurzaam tehuis in de Franse grensstreek

(i) Enig duurzaam tehuis

38. Om in aanmerking te komen voor de toepassing van de grensarbeidersregeling moet een werknemer dus niet alleen zijn duurzaam tehuis in de Franse grensstreek hebben (hetgeen reeds het geval was krachtens artikel 11, paragraaf 2, c) van de Overeenkomst), maar het moet bovendien om zijn enig duurzaam tehuis gaan. Met andere woorden, de aanwezigheid van een duurzaam tehuis in België is voortaan voldoende om de betrokken werknemer de facto uit te sluiten van het voordeel van de grensarbeidersregeling.

(ii) Het begrip "duurzaam tehuis"

39. Artikel 3, a) van de wet houdende instemming met het Avenant omschrijft het "duurzaam tehuis" als "de plaats waar de belastingplichtige gewoonlijk woont, in voorkomend geval met zijn/haar echtgenoot/echtgenote of wettelijk samenwonende en met de kinderen". Dat artikel stelt duidelijk dat de woning "te allen tijde, op een onafgebroken wijze en niet enkel bij gelegenheid, tot

de beschikking van de belastingplichtige [moet] staan" en dat ze "alle voorzieningen [bevat] die vereist zijn voor een permanente bewoning onder omstandigheden die toereikend zijn wat comfort betreft".

40. Deze definitie, die aansluit bij de Commentaar bij het OESO-modelverdrag inzake belastingen, bevestigt gewoon de administratieve praktijk ter zake.

41. De aanwezigheid van een duurzaam tehuis moet dus beoordeeld worden op basis van een geheel van feitelijke gegevens. Uit die definitie blijkt in elk geval duidelijk dat het feit om zich te domiciliëren bij collega's of andere kennissen die in de Franse grensstreek wonen, of om alleen of met meerdere personen een kamer of een kleine studio te huren in die grensstreek, normaal niet volstaat om van een duurzaam tehuis te kunnen spreken.

42. Artikel 3, a) van de instemmingswet voert tevens een vermoeden in dat vergelijkbaar is met het vermoeden dat voorkomt in artikel 2, § 1, 1°, laatste lid, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 en volgens hetwelk het enig duurzaam tehuis van gehuwden en van wettelijk samenwonende personen zich in de Staat bevindt waar het gezin gevestigd is, dit wil zeggen de Staat waar met name de echtgenoot/echtgenote of de wettelijk samenwonende gewoonlijk verblijft met de kinderen.

43. Het gaat hier evenwel om een "weerlegbaar vermoeden", dit wil zeggen dat de belastingplichtige het vermoeden kan omkeren mits hij bewijs levert van het tegendeel aan de hand van een geheel van bewijskrachtige gegevens (een geregistreerde huurovereenkomst wat betreft de voornaamste woonplaats in Frankrijk met bewijs van betaling van de "taxe d'habitation", een vonnis dat de scheiding vaststelt, gas- of electriciteitsrekeningen waaruit een normaal verbruik blijkt, ...).

44. Dit vermoeden zou de administratie moeten helpen om de misbruiken te bestrijden die worden begaan door sommige belastingplichtigen die zich fictief domiciliëren in de Franse grensstreek en aanspraak maken op het voordeel van de grensarbeidersregeling, terwijl ze in feite met hun echtgenoot/echtgenote (of wettelijk samenwonende) en met hun kinderen in België wonen.

Voorbeeld 3

De collega's X, Y et Z zijn gedomicilieerd in een appartement te Rijsel. X, vrijgezel, woont permanent in dat appartement en heeft geen andere woning; dat appartement is dus zijn enig duurzaam tehuis. Y en Z verblijven slechts af en toe in dat appartement, waarbij Y meestal in België verblijft en Z meestal in een Franse gemeente die buiten de grensstreek gelegen is. Het appartement in Rijsel waar Y en Z gedomicilieerd zijn, is voor hen geen duurzaam tehuis. Ze hebben hun duurzaam tehuis dus niet in de Franse grensstreek.

Voorbeeld 4

Een belastingplichtige die voorheen rijksinwoner was huurt een kleine studio in de Franse grensstreek en domicilieert zich daar. Zijn vrouw en kinderen blijven verder de gezinswoning in België betrekken. Die belastingplichtige wordt geacht zijn enig duurzaam tehuis in België te hebben aangezien hij geen enkel bewijs van het tegendeel levert.

Voorbeeld 5

Zelfde situatie als in voorbeeld 4 maar de belastingplichtige verschaft de administratie een vonnis dat hij van zijn vrouw gescheiden is alsmede de rekeningen voor electriciteit- en water voor zijn studio, die een verbruik aantonen dat overeenstemt met een normaal verblijf. Bovendien wordt die studio enkel door hem bewoond en beschikt de administratie niet over andere gegevens waaruit het bestaan van een duurzaam tehuis in België blijkt. Vermits de belastingplichtige geen andere woning heeft, bevindt zijn enig duurzaam tehuis zich in de Franse grensstreek.

Voorbeeld 6

Een belastingplichtige bezit een huis in België en een appartement in de Franse grensstreek. Afwisselend betreft hij beide woningen, die elk een duurzaam tehuis zijn. Die belastingplichtige heeft dus niet zijn enig duurzaam tehuis in de Franse grensstreek.

45. Wanneer een Belgische belastingplichtige naar de Franse grensstreek verhuist kan de grensarbeidersregeling aan de betrokken belastingplichtige worden toegekend vanaf de datum van

verhuis indien de toekenningsvoorwaarden voor deze regeling voor het overige vervuld zijn. Evenzo mogen de bezoldigingen van een grensarbeider die naar België verhuist en die betrekking hebben op het gedeelte van het jaar waarin de toepassingsvoorwaarden van de grensarbeidersregeling vervuld waren, in Frankrijk belast worden.

c) Definitie van de grensstreek

46. Paragraaf 2 van het aanvullend Protocol neemt de definitie over die door het Avenant van 8 februari 1999 in de Overeenkomst werd ingevoerd. Volgens die definitie omvat de grensstreek van elke overeenkomstsluitende Staat alle gemeenten die gelegen zijn in de zone die wordt begrensd door de gemeenschappelijke grens van Frankrijk en België en een lijn getrokken op een afstand van twintig kilometer van die grens, met dien verstande dat de gemeenten die door deze lijn worden doorsneden in de grensstreek worden opgenomen.

47. Paragraaf 2 stelt bovendien duidelijk dat alle andere gemeenten, die voor de toepassing van artikel 11, paragraaf 2, c) van de Overeenkomst die op 1 januari 1999 van kracht was, geacht werden in de grensstreek gelegen te zijn, eveneens geacht worden begrepen te zijn in de Franse of de Belgische grensstreek, naar gelang het geval.

48. De Belgische gemeenten Châtelet, Dentergem en Fleurus, die door het Avenant van 1999 uit de grensstreek werden gesloten (en dit terwijl ze sinds 1965 in die grensstreek opgenomen waren), worden voor de toepassing van het aanvullend Protocol van rechtswege opnieuw opgenomen in de Belgische grensstreek.

49. Daardoor heeft het addendum van 25 juni 2008 bij de circulaire Ci.R.9.F/554.009 (AOIF 3/2004) van 14 januari 2004 geen bestaansreden meer – en zal het dus niet worden toegepast – voor wat de gemeenten Châtelet, Dentergem en Fleurus betreft. Dat addendum blijft evenwel van toepassing voor de gemeente Tellin, vermits die gemeente volgens het eerste deel van de definitie begrepen is in de Belgische grensstreek.

50. Een bijgewerkte lijst met grensgemeenten gaat als bijlage bij deze circulaire.

2. Toepassing van de grensarbeidersregeling op bezoldigingen verkregen tijdens de jaren 2003 tot en met 2008 (paragrafen 1 en 4, a) van het aanvullend Protocol)

51. Overeenkomstig de paragrafen 1 en 4, a) van het aanvullend Protocol is de grensarbeidersregeling van toepassing op de bezoldigingen die in de loop van de jaren 2003 tot 2008 werden verkregen door de werknemers:

- die hun enig duurzaam tehuis in de Franse grensstreek hebben; en
- die hun bezoldigde werkzaamheid niet meer dan 45 dagen per kalenderjaar buiten de Belgische grensstreek uitoefenen.

a) Duurzaam tehuis in de Franse grensstreek

52. Voor de interpretatie van het begrip "duurzaam tehuis" wordt verwezen naar punt 1, b) – nr. 38 tot 45 – hierboven.

b) Uitoefenen van de werkzaamheid in de Belgische grensstreek – Verlaten van de grensstreek

53. Zoals vermeld in punt 1, a) – nr. 36 en 37 – hierboven voert het aanvullend Protocol een toegestane afwijking in voor de werknemers die een beperkt deel van hun werkzaamheid buiten de Belgische grensstreek uitoefenen.

54. Een werknemer die zijn duurzaam tehuis in de Franse grensstreek heeft, geniet het voordeel van de grensarbeidersregeling voor elk van de jaren 2003 tot 2008 indien hij zijn bezoldigde werkzaamheid niet meer dan **45 dagen per kalenderjaar** buiten de Belgische grensstreek uitoefent.

(i) In aanmerking te nemen werkzaamheden

55. Die 45-dagengrens moet op strikte wijze geïnterpreteerd worden. Voor de berekening van die grens moeten dus al de dagen in aanmerking worden genomen waarop de Belgische grensstreek

verlaten wordt voor het uitoefenen van de bezoldigde werkzaamheid, ongeacht of dit in België buiten de grensstreek, in Frankrijk of in een derde Staat gebeurt en ongeacht de reden waarom.

56. Dit betekent dat er bij de berekening van die grens rekening moet worden gehouden met de volgende verplaatsingen buiten de grensstreek die tot dusver niet beschouwd werden als aanleiding gevend tot het verlies van het voordeel van de grensarbeidersregeling:

- de dagen waarop er buiten de grensstreek een opleiding wordt gevolgd alsmede de dagen waarop de werknemer de grensstreek verlaat om deel te nemen aan een vakbondsvergadering, voor een ondernemingsraad of voor een personeelsfeest, voor een doktersbezoek, ...
- de werkzaamheid die in Frankrijk of op het grondgebied van een derde Staat wordt uitgeoefend;
- de werkzaamheid die buiten de grensstreek wordt uitgeoefend in het kader van een andere arbeidsovereenkomst (voor dezelfde werkgever of voor andere werkgevers).

57. Er moet daarentegen geen rekening worden gehouden met de dagen waarop de werknemer buiten de Belgische grensstreek een werkzaamheid uitoefent die niet beoogd wordt door artikel 11 van de Overeenkomst (als zelfstandige, ambtenaar, bestuurder,...).

Voorbeeld 7

Een werknemer oefent zijn werkzaamheid voornamelijk in de Belgische grensstreek voor een Belgische werkgever uit. In het kader van die werkzaamheid moet hij 50 dagen in Luxemburg werken. De grensarbeidersregeling kan niet worden toegepast op de bezoldigingen van die werknemer. Overeenkomstig artikel 11, § 1 van de Frans-Belgische Overeenkomst is het gedeelte van zijn bezoldigingen dat overeenkomt met een in België uitgeoefende werkzaamheid belastbaar in België.

Voorbeeld 8

Een werknemer oefent gedurende een volledig kalenderjaar twee halftijdse betrekkingen voor twee verschillende werkgevers uit als loontrekker. Een van die halftijdse betrekkingen wordt uitsluitend in de Belgische grensstreek voor een Belgische werkgever uitgeoefend, de andere wordt in Brussel uitgeoefend. Aangezien er gedurende meer dan 45 dagen een bezoldigde werkzaamheid buiten de Belgische grensstreek (in Brussel) wordt uitgeoefend, kan de grensarbeidersregeling niet worden toegepast en is het geheel van de bezoldigingen in België belastbaar bij toepassing van artikel 11, § 1 van de Frans-Belgische Overeenkomst.

(ii) Telling van de dagen

58. Paragraaf 4, a) van het aanvullend Protocol bepaalt dat een gedeelte van een dag waarop de grensstreek wordt verlaten als een volledige dag geteld moet worden.

59. Telkens de grensstreek wordt verlaten, zelfs voor korte duur, moet de dag waarop dit gebeurt in aanmerking genomen worden, zelfs wanneer de beroepswerkzaamheid in de loop van die dag grotendeels binnen de Belgische grensstreek werd uitgeoefend.

60. Er is echter voorzien in een uitzondering op deze regel voor de loontrekkers die een transportwerkzaamheid uitoefenen in de Belgische grensstreek, maar wiens dagelijks traject gedeeltelijk buiten die grensstreek valt. Als de totale afstand die door die werknemers op één dag buiten de grensstreek wordt afgelegd niet meer bedraagt dan een kwart van de totale afstand die tijdens die dag werd afgelegd, wordt die dag niet beschouwd als een dag waarop de grensstreek wordt verlaten. Die dag moet dus niet meegeteld worden voor het berekenen van de 45-dagengrens.

61. Die uitzondering beoogt werknemers wiens werkzaamheid bestaat uit het vervoeren van personen of goederen per vrachtwagen, trein, bus, taxi, ... voor gespecialiseerde bedrijven alsmede werknemers die binnen een andere onderneming uitsluitend een transportwerkzaamheid uitoefenen (voorbeelden: een treinbestuurder bij de NMBS, een vrachtwagenchauffeur die tewerkgesteld is bij een onderneming voor goederenvervoer, een werknemer die zich uitsluitend bezighoudt met het vervoer en de levering van meubilair of elektrische huishoudapparatuur voor een supermarkt).

62. De uitzondering slaat daarentegen niet op werknemers die andere taken uitvoeren binnen transportbedrijven (boekhouders, monteurs, ...), noch op werknemers die voor andere ondernemingen werken en daar af en toe personen of goederen vervoeren (bijvoorbeeld een verkoper in een zaak voor voedingsmiddelen die drie maal per week bestellingen aan huis bezorgt).

63. Bovendien moet de nadruk gelegd worden op het feit dat die uitzondering enkel tot doel heeft om te bepalen of een dag al dan niet moet meegeteld worden bij het berekenen van de 45-dagengrens. Het gaat hier dus niet om het geval waarin de totale afstand die een werknemer over het gehele jaar aflegt voor 75 % binnen de Belgische grensstreek valt en voor 25 % daarbuiten ligt. Deze laatste toestand moet worden beoordeeld op grond van het aantal dagen waarop die werknemer tijdens het beschouwde jaar de grensstreek verlaten heeft voor het uitoefenen van zijn werkzaamheid (in voorkomend geval rekening houdend met de hierboven beschreven uitzondering).

Voorbeeld 9

Tijdens een bepaalde dag legt een vrachtwagenchauffeur 400 km. af in de Belgische grensstreek en 50 km. daarbuiten. Die dag moet niet worden meegeteld voor de berekening van de 45-dagengrens.

Voorbeeld 10

De volgende dag legt die vrachtwagenchauffeur 400 km. af in de Belgische grensstreek, 200 km. in België maar buiten de grensstreek en nog eens 200 km. in Frankrijk en Luxemburg. Die dag moet wel worden meegeteld.

Voorbeeld 11

Tijdens een bepaald jaar legt een treinbestuurder 50.000 km. af in in de Belgische grensstreek en 10.000 km. daarbuiten. Om vast te stellen of de 45-dagengrens al dan niet gerespecteerd wordt, moet het aantal dagen worden bepaald waarop het aantal kilometer dat buiten de grensstreek werd afgelegd meer bedraagt dan een kwart van de totale afstand die tijdens diezelfde dag werd afgelegd.

(iii) De werkzaamheid wordt in de loop van het jaar aangevat of beëindigd

64. Wanneer een werknemer met duurzaam tehuis in de Franse grensstreek in de loop van het jaar van werkgever is veranderd en daardoor zijn werkzaamheid maar tijdens een deel van het beschouwde jaar in de Belgische grensstreek heeft uitgeoefend, kan hij de grensarbeidersregeling slechts voor dat deel van het jaar genieten. Het spreekt vanzelf dat in dergelijk geval het aantal verplaatsingen buiten de grensstreek dat per kalenderjaar wordt toegestaan pro rata temporis verminderd moet worden. Elke begonnen maand moet voor een volledige maand worden geteld en het verkregen aantal dagen moet naar boven worden afgerond.

Voorbeeld 12

Een belastingplichtige die zijn enig duurzaam tehuis in de Franse grensstreek heeft begint op 1 september 2005 te werken voor een in de Belgische grensstreek gevestigde onderneming. Tussen 1 september en 31 december van dat jaar heeft hij de grensstreek op 17 dagen verlaten. In zijn geval bedraagt de toegestane limiet 15 dagen ($45 \times 4/12$). Hij heeft voor dat jaar dus geen recht op de grensarbeidersregeling.

Voorbeeld 13

Een belastingplichtige die zijn enig duurzaam tehuis in de Franse grensstreek heeft, houdt op 15 juni 2006 op met werken in de Belgische grensstreek. Tussen 1 januari en 15 juni heeft hij de grensstreek op 20 dagen verlaten. In zijn geval bedraagt de toegestane limiet 23 dagen ($45 \times 6/12 = 22,5$, naar boven af te ronden). Voor dat jaar geniet hij dus de grensarbeidersregeling.

c) Toepassing met terugwerkende kracht

65. De bepalingen van het aanvullend Protocol wijzigen de toepassingsvoorwaarden van de grensarbeidersregeling die zijn bepaald door artikel 11, paragraaf 2 c) van de Overeenkomst, zoals gewijzigd door het Avenant van 1999.

66. Enerzijds worden die voorwaarden versoepeld, vermits de betrokken werknemers 45 dagen per kalenderjaar de grensstreek mogen verlaten bij het uitoefenen van hun werkzaamheid zonder dat zulks het verlies van de grensarbeidersregeling meebrengt. Op andere punten is de door het aanvullend Protocol voorziene regeling evenwel restrictiever. Sommige verplaatsingen buiten de grensstreek, die tot nu toe niet tot het verlies van het genot van die regeling leidden, moeten nu immers in aanmerking worden genomen voor de berekening van de 45-dagengrens en het duurzaam tehuis in de Franse grensstreek moet nu het enig duurzaam tehuis van de werknemer zijn.

(i) Belastingplichtigen die hun werkzaamheid uitsluitend in de Belgische grensstreek uitoefenden in de zin van de bepalingen die tot de inwerkingtreding van het Avenant van kracht waren

67. In principe zijn de bezoldigingen die in de loop van de jaren 2003 tot en met 2008 werden ontvangen reeds belast conform de bepalingen van de Overeenkomst die tot de inwerkingtreding van het Avenant van kracht was. De inwoners van Frankrijk die op grond van die bepalingen als grensarbeiders moesten beschouwd worden, hebben dus normaliter in België geen belastingheffing (of inhouding van voorheffing) ondergaan.

(ii) Belastingplichtigen die hun werkzaamheid niet uitsluitend in de Belgische grensstreek uitoefenden in de zin van de bepalingen die tot de inwerkingtreding van het Avenant van kracht waren

68. De geschillen aangaande werknemers die niet beschouwd werden als personen die hun bezoldigde werkzaamheid uitsluitend in de Belgische grensstreek uitoefenden in de zin van de bepalingen van de Overeenkomst die tot de inwerkingtreding van het Avenant van kracht was – en die dus in België aan een belastingheffing werden onderworpen – zullen worden geregeld rekening houdend met de bepalingen van de paragrafen 1 en 4 a) van het aanvullend Protocol die hierboven zijn besproken. Met andere woorden, hun bezoldigingen zullen in Frankrijk belastbaar zijn indien die werknemers tijdens elk van de betrokken jaren hun enig duurzaam tehuis in de Franse grensstreek hadden en indien ze de toegestane 45-dagengrens voor het verlaten van de grensstreek niet overschreden hebben.

69. Werknemers van wie de bezoldigingen die ze in de loop van de jaren 2003 tot en met 2008 hebben ontvangen in België belast werden in de BNI/nat.pers. op grond van de bepalingen van het tot de inwerkingtreding van het Avenant van kracht zijnde artikel 11 en die nu het voordeel van de grensarbeidersregeling kunnen genieten krachtens de hierboven beschreven bepalingen van het aanvullend Protocol, kunnen de ontheffing vragen van de aanslagen in de mate waarin deze in strijd met de bepalingen van het Avenant gevestigd of betaald werden. Die ontheffing moet gevraagd worden door middel van een gemotiveerd bezwaarschrift, gericht aan de directeur der belastingen in wiens ambtsgebied de aanslag werd gevestigd.

70. Voor diegenen die geen bezwaarschrift zouden ingediend hebben binnen de termijn van zes maanden die is vastgesteld door artikel 371 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, opent artikel 7 van de wet houdende instemming met het Avenant een bijzondere bezwaartermijn. Die termijn bedraagt zes maanden, te rekenen vanaf de datum van publicatie van voornoemde wet in het Belgisch Staatsblad.

71. Indien een belastingplichtige vraagt om zijn fiscale toestand overeenkomstig het Avenant te wijzigen, moet natuurlijk worden nagegaan of de grensarbeidersregeling op grond van de bepalingen van het aanvullend Protocol kan worden toegekend.

Voorbeeld 14

Tijdens het jaar 2005 heeft een werknemer zijn bezoldigde werkzaamheid gedurende 17 dagen in Brussel uitgeoefend, buiten de Belgische grensstreek. Ingevolge de bepalingen van de toen van kracht zijnde Overeenkomst werd de grensarbeidersregeling aan die belastingplichtige geweigerd. Tijdens datzelfde jaar 2005 heeft die werknemer zijn werkzaamheid als loontrekker ook gedurende 29 dagen in Frankrijk uitgeoefend. Aangezien hij de 45-dagengrens voor het verlaten van de grensstreek overschreden heeft kan hij evenmin het voordeel genieten van de grensarbeidersregeling waarin het Avenant voorziet.

72. Artikel 7, paragraaf 2, van de instemmingswet schrijft voor dat de werknemer die het voordeel van de grensarbeidersregeling vraagt voor de belastingheffing ter zake van de bezoldigingen die hij

tijdens de jaren 2003 tot 2008 heeft ontvangen, een beroep mag doen op alle rechtsmiddelen, met uitzondering van de eed, om zijn recht op het voordeel van die regeling aan te tonen.

73. Die bepaling stelt bovendien nog dat de telling van de dagen waarop die werknemer de grensstreek heeft verlaten, hem moet worden bezorgd door zijn werkgever.

3. Toepassing van de grensarbeidersregeling op bezoldigingen verkregen tijdens de jaren 2009 tot en met 2011 (paragrafen 1, 4, b) en 7 van het aanvullend Protocol)

74. Op grond van paragrafen 1 en 4, b) van het aanvullend Protocol, is de grensarbeidersregeling van toepassing op de bezoldigingen die tijdens de jaren 2009 tot 2011 worden ontvangen door werknemers die:

- hun enig duurzaam tehuis in de Franse grensstreek hebben, en
- hun bezoldigde werkzaamheid niet meer dan 30 dagen per kalenderjaar buiten de Belgische grensstreek uitoefenen.

75. De werknemers die op 31 december 2008 hun duurzaam tehuis in België hadden, kunnen vanaf 1 januari 2009 evenwel niet langer het voordeel van die regeling genieten.

a) Duurzaam tehuis in België op 31 december 2008

76. Paragraaf 4, b) van het aanvullend Protocol bepaalt dat de grensarbeidersregeling niet van toepassing is op werknemers die op 31 december 2008 hun duurzaam tehuis in België hebben.

77. Dientengevolge kan een werknemer die in 2008 in België woonde en die in 2009 (of later) is verhuisd om zich in de Franse grensstreek te vestigen, het voordeel van de grensarbeidersregeling niet meer genieten vanaf 1 januari 2009. De bezoldigingen die hij vanaf die datum verkrijgt ter zake van zijn in België uitgeoefende werkzaamheid moeten dus belast worden overeenkomstig de algemene regels die in punt A, 1 – nr. 12 en 13 – hierboven worden uiteengezet (belastingheffing in België onder voorbehoud van de 183-dagenregel en van de regels die van toepassing zijn op loontrekkenden die dienst doen op bepaalde voertuigen in internationaal verkeer).

78. Deze bepaling werd in het aanvullend Protocol ingelast om een einde te maken aan de misbruiken, die er voor sommige inwoners van België die hun werkzaamheid uitoefenen in de Belgische grensstreek uit bestonden dat ze zich fictief in de Franse grensstreek domicilieerden om ten onrechte het voordeel van de grensarbeidersregeling te genieten.

79. De administratie zal bijzonder waakzaam zijn bij het nazien van de verhuizingen naar de Franse grensstreek die gedurende de jaren 2007 en 2008 zijn gebeurd.

80. Werknemers die op 31 december 2008 hun duurzaam tehuis in een buiten de grensstreek gelegen Franse gemeente of in een derde Staat hadden, kunnen daarentegen het voordeel van de grensarbeidersregeling genieten zodra ze voldoen aan de onder de punten b) en c) - nr. 81 tot 89 - hierna genoemde voorwaarden.

Voorbeeld 15

Een inwoner van België koopt in 2008 een stuk grond in de Franse grensstreek om er zijn woning te bouwen. In 2009 is zijn woning klaar en verhuist hij. Die belastingplichtige kan het voordeel van de grensarbeidersregeling niet genieten vermits hij op 31 december 2008 zijn duurzaam tehuis nog altijd in België had.

b) Duurzaam tehuis in de Franse grensstreek

81. Om te beoordelen of aan die voorwaarde is voldaan, wordt verwezen naar punt 1, b) – nr. 38 tot 45 – hiervoor. Er wordt nogmaals benadrukt dat het om het enig duurzaam tehuis van de belastingplichtige moet gaan.

c) Uitoefenen van de werkzaamheid in de Belgische grensstreek – Verlaten van de grensstreek

82. Voor de jaren 2009 tot 2011 wordt de toegestane limiet voor het verlaten van de grensstreek teruggebracht tot **30 dagen per kalenderjaar**, maar een aantal gevallen waarin de grensstreek wordt verlaten moet niet worden meegeteld.

(i) Werkzaamheden waarmee rekening moet worden gehouden

83. Zoals voor de berekening van de 45-dagengrens die voor de jaren 2003 tot 2008 geldt, moet er in principe rekening worden gehouden met al de dagen waarop de Belgische grensstreek verlaten wordt voor het uitoefenen van de bezoldigde werkzaamheid, ongeacht of de werknemer de grensstreek verlaat om zich naar een buiten de grensstreek gelegen plaats in België, naar Frankrijk of naar een derde Staat te begeven en ongeacht de reden waarvoor hij de grensstreek verlaat.

84. Voor de berekening van die 30-dagengrens moet ook rekening worden gehouden met de werkzaamheid die in Frankrijk of op het grondgebied van een derde Staat wordt uitgeoefend, alsmede met de werkzaamheid die in België buiten de grensstreek wordt uitgeoefend in het kader van een andere arbeidsovereenkomst (voor dezelfde werkgever of voor andere werkgevers).

85. Daarentegen moet geen rekening worden gehouden met de dagen waarop de werknemer buiten de Belgische grensstreek een werkzaamheid uitoefent die niet beoogd wordt door artikel 11 van de Overeenkomst (als zelfstandige, ambtenaar, bestuurder,...).

(ii) Telling van de dagen

86. In paragraaf 7, a) van het aanvullend Protocol wordt bepaald dat een gedeelte van de dag waarop de grensstreek wordt verlaten als een volledige dag zal geteld worden.

87. Zoals voor de berekening van de 45-dagengrens die voor de jaren 2003 tot 2008 geldt, zal elke dag waarop de grensstreek wordt verlaten, ook al is het maar voor korte duur, in aanmerking genomen worden, en dit zelfs wanneer de beroepswerkzaamheid in de loop van diezelfde dag grotendeels binnen de Belgische grensstreek werd uitgeoefend.

88. Er is evenwel voorzien in een aantal uitzonderingen op die regel. Paragraaf 7, b), somt immers negen gevallen op die normaal zouden worden beschouwd als dagen waarop de grensstreek wordt verlaten, maar die niet meegeteld moeten worden voor het berekenen van de 30-dagengrens. Het gaat om:

- gevallen van overmacht, buiten de wil van de werkgever en de werknemer;
- het af en toe doorkruisen van een niet tot de grensstreek behorend gebied in België om zich naar een plaats binnen die Belgische grensstreek of buiten België te begeven; (Enkel de dagen waarop dergelijke occasionele verplaatsingen worden ondernomen mogen uitgesloten worden voor het berekenen van de 30 dagen; de dagen die buiten België – in Frankrijk of op het grondgebied van een derde Staat – worden gepresteerd en die geen dagen zijn waarop een occasionele verplaatsing wordt ondernomen, worden dus wel in aanmerking genomen voor het berekenen van de 30 dagen.)
- werkzaamheden inherent aan de functie van vakbondsafgevaardigde;
- het deelnemen aan een comité voor preventie en bescherming op het werk, of aan een paritair comité of het bijwonen van een vergadering van de werkgeversfederatie;
- het deelnemen aan een ondernemingsraad;
- het bijwonen van een personeelsfeest;
- doktersbezoeken;
- het verlaten van de grensstreek voor beroepsopleiding, beperkt tot 5 werkdagen per kalenderjaar (met andere woorden : indien een werknemer in de loop van een kalenderjaar 7 dagen beroepsopleiding volgt buiten de grensstreek, worden slechts twee van die dagen meegeteld voor de berekening van de 30-dagengrens);
- de dagen waarop de werknemer de Belgische grensstreek verlaat in het kader van een transportwerkzaamheid, voor zover de totale afstand die op de betrokken dagen buiten de grensstreek wordt afgelegd niet meer bedraagt dan een kwart van de totale afstand die noodzakelijkerwijs wordt afgelegd voor de uitoefening van die werkzaamheid. Deze laatste uitzondering is identiek aan die waarin paragraaf 4, b) van het aanvullend Protocol voorziet voor de berekening van de voor de jaren 2003 tot 2008 geldende 45-dagengrens; ze moet toegepast worden zoals uiteengezet in punt 2, b), (ii) – nr. 60 tot 63 – hierboven.

(iii) De werkzaamheid wordt in de loop van het jaar aangevat of beëindigd

89. Wanneer een werknemer, die zijn enig duurzaam tehuis in de Franse grensstreek heeft, tijdens het jaar van werkgever verandert en daardoor zijn werkzaamheid slechts gedurende een gedeelte van het beschouwde jaar in de Belgische grensstreek uitoefent, kan hij slechts voor dat gedeelte van het jaar aanspraak maken op het voordeel van de grensarbeidersregeling. In dat geval moet het aantal "verplaatsingen buiten de grensstreek" dat per kalenderjaar wordt toegestaan pro rata temporis verminderd worden. Elke begonnen maand moet voor een volledige maand worden geteld en het verkregen aantal dagen moet naar boven worden afgerond.

Voorbeeld 16

Een belastingplichtige die zijn enig duurzaam tehuis in de Franse grensstreek heeft, is op 1 september 2010 beginnen werken in een in de Belgische grensstreek gevestigd bedrijf. Tussen 1 september en 31 december van dat jaar heeft hij de grensstreek op 17 dagen verlaten. In dit geval bedraagt de toegestane limiet 10 dagen ($30 \times 4/12$). Hij heeft voor dat jaar dus geen recht op de grensarbeidersregeling.

Voorbeeld 17

Een belastingplichtige met zijn enig duurzaam tehuis in de Franse grensstreek is op 15 juni 2010 gestopt met werken in de Belgische grensstreek. Tussen 1 januari en 15 juni heeft hij de grensstreek op 13 dagen verlaten. In dit geval bedraagt de toegestane limiet 15 dagen ($30 \times 6/12$). Hij geniet dus het voordeel van de grensarbeidersregeling voor het gedeelte van dat jaar tijdens hetwelk hij zijn werkzaamheid in de Belgische grensstreek uitgeoefend heeft.

d) Het niet naleven van de voorwaarden

90. Een werknemer die tijdens een bepaald jaar de in de punten a), b) en c) hierboven vermelde voorwaarden niet naleeft kan het voordeel van de grensarbeidersregeling niet genieten voor dat betrokken jaar. In dat geval zijn de bezoldigingen die kunnen worden toegerekend aan de werkzaamheid die in België in en buiten de grensstreek wordt uitgeoefend, in principe belastbaar in België, onder voorbehoud van de toepassing van de bepalingen van artikel 11, paragraaf 2 a) en b) van de Overeenkomst (zie punt A, 1 – nr. 12 en 13 – hierboven).

91. Wanneer een werknemer zijn duurzaam tehuis in de Franse grensstreek heeft maar zijn werkzaamheid niet daadwerkelijk in de Belgische grensstreek uitoefent of de grens van 30 dagen voor het verlaten van de grensstreek overschrijdt, worden de in België belastbare bezoldigingen onderworpen aan de BNI/ nat.pers. Wanneer een werknemer niet voldoet aan de voorwaarden inzake duurzaam tehuis, worden die bezoldigingen onderworpen aan de PB wanneer die belastingplichtige als een rijksinwoner beschouwd wordt en aan de BNI/ nat.pers. in de andere gevallen.

92. Er moet aan herinnerd worden dat bezoldigingen die kunnen worden toegerekend aan een werkzaamheid die buiten België wordt uitgeoefend in geen geval belastbaar zijn in België en dit op grond van artikel 11, paragraaf 1 van de Overeenkomst.

93. Er wordt ook op gewezen dat het feit dat een werknemer voor een (of twee) van de jaren 2009 tot 2011 geen recht heeft op het genot van de grensarbeidersregeling niet belet dat hij diezelfde regeling wel geniet voor de twee andere jaren (of voor het derde jaar). Dit geldt natuurlijk niet wanneer de betrokken werknemer uitgesloten is van het genot van die regeling omwille van het feit dat hij op 31 december 2008 zijn duurzaam tehuis in België had. In dat geval is de uitsluiting definitief (zie punt a) – nr. 76 tot 80 – hierboven).

Voorbeeld 18

Een belastingplichtige geniet in 2009 de grensarbeidersregeling. In 2010 leeft hij de 30-dagengrens voor het verlaten van de grensstreek niet na en is daardoor voor dat jaar uitgesloten van het genot van de grensarbeidersregeling. In 2011 zal hij die regeling opnieuw kunnen genieten indien hij tijdens dat jaar voldoet aan de voorwaarden.

Voorbeeld 19

Zelfde voorbeeld als het voorgaande, maar de 30-dagengrens voor het verlaten van de grensstreek wordt overschreden in 2009 en in 2010. Die belastingplichtige zal in 2011 opnieuw het voordeel van de grensarbeidersregeling kunnen genieten indien hij tijdens dat jaar voldoet aan de voorwaarden.

Voorbeeld 20

In 2009 oefent een belastingplichtige zijn werkzaamheid uit in de Belgische grensstreek en hij verlaat die grensstreek niet voor het uitoefenen van die werkzaamheid. Maar hij heeft pas sinds 1 februari 2009 zijn duurzaam tehuis in de Franse grensstreek; vóór die datum woonde hij in België. Die belastingplichtige heeft noch voor het jaar 2009 noch voor de volgende jaren recht op het voordeel van de grensarbeidersregeling.

4. Toepassing van de grensarbeidersregeling op bezoldigingen verkregen tijdens de jaren 2012 tot 2033 (paragrafen 1, 5 en 7 van het aanvullend Protocol)

94. Vanaf 1 januari 2012 zijn het **enkel** de werknemers die op **31 december 2011** met recht het voordeel van de grensarbeidersregeling zullen genieten, die verder het voordeel van die regeling zullen kunnen genieten voor de belastingheffing van de bezoldigingen die ze gedurende de jaren 2012 tot 2033 verkregen hebben, en dit voor zover ze gedurende die periode aan al de vereiste voorwaarden blijven voldoen.

95. Er zullen dus **geen nieuwe grensarbeiders zijn vanaf 1 januari 2012**.

a) Werknemers die in aanmerking komen om verder het voordeel van de grensarbeidersregeling te genieten

(i) Voorwaarden die op 31 december 2011 moeten vervuld zijn

96. Overeenkomstig paragraaf 5 van het aanvullend Protocol zijn het enkel de werknemers die op 31 december 2011 met recht het voordeel van de grensarbeidersregeling zullen genieten, die in aanmerking zullen komen om het voordeel van die regeling te genieten voor de belastingheffing van de bezoldigingen die ze vanaf 1 januari 2012 zullen ontvangen. Het gaat om de werknemers:

- die op 31 december 2008 hun duurzaam tehuis niet in België hadden (diegenen die op 31 december 2008 hun duurzaam tehuis wel in België hadden zijn al sinds 1 januari 2009 uit de regeling gesloten);

- en die op 31 december 2011:

- hun enig duurzaam tehuis in de Franse grensstreek zullen hebben; en
- hun bezoldigde werkzaamheid in de Belgische grensstreek zullen uitoefenen zonder de toegestane limiet voor het verlaten van de grensstreek te overschrijden.

97. Om te beoordelen of die voorwaarden al dan niet vervuld zijn wordt verwezen naar punt 3 – nr. 74 tot 89 – hierboven.

98. De belastingplichtigen die op 31 december 2011 niet aan die voorwaarden zullen voldoen, zullen definitief uitgesloten worden van het voordeel van de grensarbeidersregeling. De bezoldigingen die ze vanaf 1 januari 2012 ter zake van hun in België uitgeoefende werkzaamheid zullen verkrijgen, zullen dus in principe in België belastbaar zijn, onder voorbehoud van de toepassing van paragraaf 2, a) en b) van artikel 11 van de Overeenkomst (cf. punt A, 1 – nr. 12 en 13 – hierboven).

(ii) Uitzondering – Personen die hun betrekking in de Belgische grensstreek verloren hebben

99. Paragraaf 5, 4de lid van het aanvullend Protocol voorziet evenwel in een uitzondering voor personen die op **31 december 2011** hun baan in de Belgische grensstreek zullen verloren hebben. Hoewel ze op die datum niet zullen voldoen aan de voorwaarde inzake het uitoefenen van de werkzaamheid in de grensstreek, zullen die personen eveneens in aanmerking komen om het voordeel van de grensarbeidersregeling te genieten indien ze later opnieuw werk vinden in de Belgische grensstreek.

100. Enkel de personen die op 31 december 2011 **werkloos** zullen zijn, zullen van die uitzondering kunnen genieten. Het spreekt vanzelf dat een werknemer die op (of na) die datum een bezoldigde

werkzaamheid buiten de Belgische grensstreek zal uitoefenen automatisch en definitief zal uitgesloten worden van het voordeel van de grensarbeidersregeling.

101. Die personen zullen ook moeten aantonen dat ze in de loop van het jaar 2011 hun werkzaamheid gedurende minstens **3 maanden** in de Belgische grensstreek hebben uitgeoefend, onder de voorwaarden die hen in staat stellen om het voordeel van de grensarbeidersregeling te genieten. Met andere woorden : tijdens het gedeelte van het jaar 2011 gedurende hetwelk ze hun werkzaamheid in de Belgische grensstreek zullen uitgeoefend hebben, zullen ze de toegestane limiet voor het verlaten van de grensstreek niet mogen overschreden hebben.

102. De betrokken personen zullen uiteraard moeten voldoen aan de andere hierboven vermelde voorwaarden (met andere woorden, op 31 december 2008 hun duurzaam tehuis niet in België gehad hebben en op 31 december 2011 hun enig duurzaam tehuis in de Franse grensstreek hebben).

Voorbeeld 21

Een belastingplichtige met zijn enig duurzaam tehuis in de Franse grensstreek, heeft van januari tot november 2011 zijn werkzaamheid uitsluitend in de Belgische grensstreek uitgeoefend. Op 15 november verliest hij zijn baan en hij blijft werkloos tot 1 februari 2012, datum waarop hij opnieuw een bezoldigde betrekking in de Belgische grensstreek begint uit te oefenen. Die belastingplichtige kan aanspraak maken op het voordeel van de grensarbeidersregeling voor het jaar 2012 indien hij tijdens dat jaar voldoet aan de in punt b) hieronder beschreven voorwaarden.

Voorbeeld 22

Zelfde toestand als in het voorgaande voorbeeld, maar van januari tot november 2011 heeft de belastingplichtige op 40 dagen de Belgische grensstreek verlaten voor het uitoefenen van zijn werkzaamheid. Die belastingplichtige voldeed tijdens het jaar 2011 niet aan de voorwaarden om het voordeel van de grensarbeidersregeling te genieten en hij zal dat voordeel dus ook niet kunnen genieten voor het jaar 2012 noch voor de volgende jaren.

Voorbeeld 23

Zelfde toestand als in voorbeeld 21, maar de belastingplichtige heeft zijn werkzaamheid slechts van 1 oktober tot 30 november 2011 in de Belgische grensstreek uitgeoefend. Van 1 januari tot 30 september werkte hij in Frankrijk. Die belastingplichtige kan niet aantonen dat hij in de loop van het jaar 2011 zijn werkzaamheid gedurende minstens 3 maanden in de Belgische grensstreek heeft uitgeoefend en hij zal dus noch voor het jaar 2012 noch voor de volgende jaren het voordeel van de grensarbeidersregeling kunnen genieten.

Voorbeeld 24

Een belastingplichtige met zijn enig duurzaam tehuis in de Franse grensstreek heeft van januari tot mei 2011 zijn werkzaamheid uitsluitend in de Belgische grensstreek uitgeoefend. Op 31 mei verliest hij zijn baan en hij blijft werkloos tot 30 september. Op 1 oktober vindt hij werk in een bedrijf dat in Frankrijk gevestigd is en op 31 december 2011 werkt hij nog altijd in Frankrijk. Die belastingplichtige zal noch voor het jaar 2012 noch voor de volgende jaren het voordeel van de grensarbeidersregeling kunnen genieten.

b) Voorwaarden die in de jaren 2012 tot 2033 moeten vervuld worden om het voordeel van de grensarbeidersregeling te blijven genieten

103. De inwoners van Frankrijk die aan de in punt a) hierboven vermelde voorwaarden zullen voldoen, zullen in aanmerking komen om na 1 januari 2012 verder het voordeel van de grensarbeidersregeling te genieten.

104. De bezoldigingen die ze in de loop van de jaren 2012 tot 2033 zullen ontvangen, zullen verder uitsluitend belastbaar blijven in Frankrijk indien ze in die jaren aan de volgende 3 voorwaarden voldoen:

- hun enig duurzaam tehuis in de Franse grensstreek behouden;
- hun bezoldigde werkzaamheid verder blijven uitoefenen in de Belgische grensstreek; en

- niet meer dan 30 dagen per kalenderjaar de Belgische grensstreek verlaten in de uitoefening van hun werkzaamheid.

(i) Duurzaam tehuis in de Franse grensstreek

105. Om het voordeel van de grensarbeidersregeling te blijven genieten zal een werknemer vanaf 1 januari 2012 zijn enig duurzaam tehuis zonder onderbreking in de Franse grensstreek moeten behouden.

106. Zodra een werknemer die in aanmerking komt om het voordeel van de grensarbeidersregeling te genieten zijn duurzaam tehuis buiten de Franse grensstreek (hetzij naar België, naar Frankrijk of naar een derde Staat) zal hebben verplaatst, zal hij het voordeel van die regeling definitief verliezen.

(ii) De werkzaamheid verder blijven uitoefenen in de Belgische grensstreek

107. Op straffe van het verlies van het voordeel van de grensarbeidersregeling, zal een werknemer zijn werkzaamheid zonder onderbreking in de Belgische grensstreek moeten uitoefenen.

108. Paragraaf 5, 3de lid, stelt duidelijk dat de afwezigheden die te wijten zijn aan omstandigheden zoals ziekte, ongeval, betaald educatief verlof, vakantie of werkloosheid, niet beschouwd worden als een onderbreking van het uitoefenen van de werkzaamheid in de grensstreek en dus niet leiden tot het verlies van het voordeel van de grensarbeidersregeling.

109. Een verandering van werkgever zal evenmin leiden tot het verlies van het voordeel van de grensarbeidersregeling voor zover de bezoldigde werkzaamheid zonder onderbreking verder wordt uitgeoefend in de Belgische grensstreek.

(iii) Verlaten van de grensstreek

110. Tot slot zal de werknemer elk jaar de limiet van 30 dagen die is toegestaan voor het verlaten van de grensstreek moeten naleven. Wanneer een werknemer voor de eerste keer die limiet zal overschrijden, zal hij evenwel het voordeel van de grensarbeidersregeling slechts voor het beschouwde jaar verliezen. Het is enkel wanneer die limiet een tweede keer wordt overschreden dat het verlies van dat voordeel definitief zal zijn.

Voorbeeld 25

Een werknemer met zijn enig duurzaam tehuis in de Franse grensstreek oefent sinds 1 januari 2009 zijn werkzaamheid zonder onderbreking uit in de Belgische grensstreek. Van 2009 tot 2013 verlaat hij de Belgische grensstreek niet meer dan 30 dagen per kalenderjaar voor het uitoefenen van zijn werkzaamheid. In 2014 verplaatst hij zich op 40 verschillende dagen buiten de grensstreek, in 2015 op 15 verschillende dagen en in 2016 op 27 verschillende dagen. In 2017 verlaat hij de grensstreek opnieuw 40 dagen voor het uitoefenen van zijn werkzaamheid. Gedurende al deze jaren behoudt hij zijn enig duurzaam tehuis in de Franse grensstreek.

De grensarbeidersregeling is van toepassing op de bezoldigingen welke die belastingplichtige tijdens de jaren 2009 tot 2013 ontvangt. Hij verliest het voordeel van deze regeling voor het jaar 2014 maar geniet het voordeel opnieuw voor de jaren 2015 en 2016. In 2017 overschrijdt hij voor de tweede keer de toegestane limiet voor het verlaten van de grensstreek en hij verliest dus definitief het voordeel van de grensarbeidersregeling vanaf het begin van het jaar 2017.

5. Stelsel dat van toepassing is op "seizoengrensarbeiders" (paragraaf 1, 6 en 7 van het aanvullend Protocol)

111. Sommige ondernemingen die hun bedrijvigheid uitoefenen in de Belgische grensstreek – meer bepaald in de landbouwsector, de tuinbouwsector of de snoepgoedindustrie – doen tijdens bepaalde periodes van het jaar een beroep op seizoenarbeiders, die voor een deel uit de Franse grensstreek komen. Op grond van de hierboven geformuleerde regels zouden die werknemers automatisch moeten uitgesloten zijn van de grensarbeidersregeling vermits ze hun werkzaamheid niet zonder onderbreking in de Belgische grensstreek uitoefenen. Er werd dus voorzien in een bijzondere overgangsregeling voor de "seizoengrensarbeiders".

112. Dank zij die specifieke regeling kunnen de "seizoengrensarbeiders" tot in 2033 het voordeel van de grensarbeidersregeling genieten, op voorwaarde dat het aantal dagen waarop ze de grensstreek verlaten niet meer bedraagt dan 15% van het aantal dagen dat ze tijdens het kalenderjaar gepresteerd hebben.

a) Personen op wie het stelsel van toepassing is

113. Paragraaf 6, 1ste lid, van het aanvullend Protocol definieert de "seizoengrensarbeider" die in aanmerking komt voor de toepassing van de bijzondere overgangsregeling.

114. Het gaat om een werknemer die:

- zijn enig duurzaam tehuis in de Franse grensstreek heeft, en
- in de Belgische grensstreek een bezoldigde werkzaamheid uitoefent waarvan de duur beperkt is tot een deel van het jaar, hetzij wegens het seizoensgebonden karakter van het werk, hetzij omdat de werknemer voor bepaalde perioden van het jaar is aangeworven als aanvullend personeelslid of als uitzendkracht.

115. De duur van de werkzaamheid in de Belgische grensstreek mag niet meer bedragen dan 90 gepresteerde dagen per kalenderjaar.

116. Onder "gepresteerde dagen" moeten de dagen worden verstaan waarop de werkzaamheid effectief uitgeoefend werd, met uitzondering van de wettelijke feestdagen, vakantiedagen, ziekte dagen, ...

117. De werkzaamheid kan één of meer tijdvakken tijdens het kalenderjaar bestrijken. Ze kan voor één of voor meer werkgevers worden uitgeoefend, voor zover de werknemer over het gehele jaar genomen niet meer dan 90 dagen in de Belgische grensstreek gewerkt heeft.

118. De maatregel is enkel bedoeld voor de seizoenarbeiders en voor de tijdelijke werknemers die tijdens bepaalde piekperiodes van het jaar, tijdens dewelke er nood is aan bijkomend personeel, als versterking worden aangeworven. Hij geldt niet voor werknemers die instaan voor een eenvoudige vervanging noch voor werknemers die gedurende het hele jaar dezelfde job uitoefenen in de Belgische grensstreek maar 90 dagen of minder gewerkt hebben wegens omstandigheden zoals ziekte, deeltijdse arbeid, ... De maatregel is evenmin bedoeld voor werknemers die 90 dagen of minder in de Belgische grensstreek gewerkt hebben omwille van het feit dat ze in de loop van het jaar hun werkzaamheid hebben aangevangen of stopgezet. In die gevallen zijn de regels die zijn uiteengezet in de punten 1 tot 4 van toepassing.

Voorbeeld 26

In maart 2010 (vóór Pasen) werkt een werknemer met zijn enig duurzaam tehuis in de Franse grensstreek 25 dagen voor een in de Belgische grensstreek gevestigde banketbakkerij. In november en december van datzelfde jaar werkt hij 40 dagen voor een andere banketbakkerij die eveneens in de Belgische grensstreek gevestigd is. Die werknemer geniet het voordeel van de grensarbeidersregeling voor zover hij de toegelaten limiet voor het verlaten van de grensstreek niet overschrijdt (zie punt b) – nr. 119 tot 121 – hierna).

Voorbeeld 27

Een arbeider met zijn enig duurzaam tehuis in de Franse grensstreek wordt van februari tot mei 2010 als tijdelijk werknemer in dienst genomen door een in de Belgische grensstreek gevestigde Belgische onderneming die een groot aantal bestellingen moet verwerken. Hij werkt 85 dagen voor dat bedrijf zonder daarbij de Belgische grensstreek te verlaten. Het gaat om de enige werkzaamheid die hij in 2010 in de Belgische grensstreek heeft uitgeoefend. Die werknemer geniet het voordeel van de grensarbeidersregeling.

Voorbeeld 28

Zelfde geval als in het voorgaande voorbeeld, maar de werknemer oefent zijn werkzaamheid in de Belgische grensstreek uit van november 2010 tot juli 2011. In 2011 heeft die arbeider 120 dagen in de Belgische grensstreek gewerkt. Voor het jaar 2010 geniet hij het voordeel van de grensarbeidersregeling voor zover hij de toegestane limiet voor het verlaten van de grensstreek niet overschrijdt. Voor het jaar 2011 is hij geen "seizoengrensarbeider". Of hij al dan niet recht

heeft op de grensarbeidersregeling moet worden bepaald op grond van de in punt 3 hierboven uiteengezette regels.

Voorbeeld 29

Een vrouwelijke belastingplichtige die haar enig duurzaam tehuis in de Franse grensstreek heeft, wordt tewerkgesteld door een interimkantoor dat in de Belgische grensstreek gevestigd is. In de loop van het jaar 2010 werkt zij voor verscheidene bedrijven die zowel in als buiten de grensstreek gevestigd zijn. Over het gehele jaar genomen werkt zij 120 dagen in de grensstreek. Die belastingplichtige is geen "seizoengrensarbeider". Of ze al dan niet recht heeft op de grensarbeidersregeling moet worden vastgesteld op grond van de in punt 3 hierboven uiteengezette bepalingen.

Voorbeeld 30

Een arbeider die zijn enig duurzaam tehuis in de Franse grensstreek heeft, werkt sinds 2005 voor hetzelfde bedrijf dat in de Belgische grensstreek gevestigd is. In maart 2011 krijgt hij een auto-ongeluk ten gevolge waarvan hij tot 30 november van datzelfde jaar arbeidsongeschikt is. Over het gehele jaar genomen heeft hij slechts 70 dagen gewerkt. Die belastingplichtige is geen "seizoengrensarbeider". Of ze al dan niet recht heeft op de grensarbeidersregeling moet worden vastgesteld op grond van de in punt 3 hierboven uiteengezette bepalingen.

Voorbeeld 31

Een arbeider die zijn enig duurzaam tehuis in de Franse grensstreek heeft, werkt sinds 2005 voor dezelfde in de Belgische grensstreek gevestigde onderneming. Op 15 maart 2011 beslist de onderneming om haar samenwerking met die arbeider te beëindigen. In april 2011 vindt hij een nieuwe baan in Frankrijk en hij behoudt die baan tot het einde van 2011. Zelfs indien de duur van de werkzaamheid die hij in 2011 in de Belgische grensstreek uitoefende niet meer bedraagt dan 90 dagen, is die werknemer geen "seizoengrensarbeider".

Voorbeeld 32

Een werknemer die zijn enig duurzaam tehuis in de Franse grensstreek heeft, wordt met een interimcontract aangeworven om een werkneemster met zwangerschapsverlof te vervangen. De werkzaamheid wordt van begin november 2010 tot eind februari 2011 uitgeoefend in de Belgische grensstreek. Zelfs indien de duur van de werkzaamheid niet meer bedraagt dan 90 dagen in 2010 en vervolgens in 2011, wordt die werknemer niet als "seizoengrensarbeider" beschouwd voor de twee betrokken jaren.

b) Toe te passen regeling – Verlaten van de grensstreek

119. De onder punt a) – nr. 113 tot 118 – hierboven beoogde werknemers genieten het voordeel van de grensarbeidersregeling vanaf de datum van inwerkingtreding van het Avenant tot 31 december 2033. De bezoldigingen die ze tot die datum ontvangen ter zake van hun in de Belgische grensstreek uitgeoefende werkzaamheid zijn dus uitsluitend belastbaar in Frankrijk, met als enige voorwaarde dat het aantal dagen waarop ze de Belgische grensstreek in het kader van die werkzaamheid verlaten niet meer bedraagt dan 15 % van het aantal dagen dat tijdens het beschouwde jaar werd gepresteerd.

120. Die limiet van 15% wordt volgens dezelfde regels berekend als de limiet van 30 dagen die geldt voor de jaren 2009 tot 2033 (zie punt 3, c) – nr. 82 tot 89 – hierboven).

121. Of de "seizoengrensarbeiders" al dan niet recht hebben op het voordeel van de grensarbeidersregeling wordt strikt op jaarbasis beoordeeld, en dat zal ook na het jaar 2011 verder het geval zijn. De bijzondere regeling die in de voorgaande paragrafen is uiteengezet zal dus eveneens van toepassing zijn op de bezoldigingen die tijdens de jaren 2012 tot 2033 worden ontvangen. Het speelt daarbij geen rol of de betrokken belastingplichtige in de loop van de voorgaande jaren al dan niet het voordeel van de grensarbeidersregeling heeft genoten, of hij in 2011 al dan niet een werkzaamheid heeft uitgeoefend in België en of hij op 31 december 2008 al dan niet zijn duurzaam tehuis in België had.

6. Verplichtingen van de werkgever en van de werknemer, en sancties

122. Paragraaf 9 van het aanvullend Protocol stelt uitdrukkelijk dat de werkgever elk jaar zal moeten bevestigen dat de beperking inzake het verlaten van de grensstreek werd nageleefd. Daarnaast legt de wet houdende instemming met het Avenant zowel aan de werkgever als aan de werknemers een aantal bijkomende verplichtingen op, die een doeltreffend toezicht op de toepassing van de grensarbeidersregeling mogelijk moet maken. Bovendien legt diezelfde wet ook de sancties vast waaraan de werkgever of de werknemer zich blootstelt wanneer hij die verplichtingen niet naleeft. Die verschillende bepalingen moeten de administratie in staat stellen om op doeltreffender wijze de misbruiken te bestrijden die werden vastgesteld bij de toepassing van die regeling.

a) Verplichtingen van de werknemer

123. Een inwoner van Frankrijk die het voordeel van de grensarbeidersregeling geniet is uitsluitend belastbaar in Frankrijk ter zake van de bezoldigingen die hij verkrijgt uit zijn bezoldigde werkzaamheid die hij in de Belgische grensstreek uitoefent. Daardoor moet er op die bezoldigingen geen bedrijfsvoorheffing worden ingehouden.

124. Om zijn hoedanigheid van grensarbeider te bewijzen en om die vrijstelling van bedrijfsvoorheffing te kunnen genieten, moest de werknemer tot nu toe jaarlijks twee exemplaren van het formulier 276 Front./Grens. invullen, waarin hij met name verklaarde dat hij zijn werkzaamheid uitsluitend in de Belgische grensstreek uitoefende en dat hij zijn duurzaam tehuis in de Franse grensstreek had. Dat formulier bevatte tevens een door de werkgever in te vullen verklaring waaruit bleek dat de werknemer zijn werkzaamheid wel degelijk in de Belgische grensstreek uitoefende. Vervolgens moest de werknemer het formulier, naar behoren ingevuld en ondertekend door hemzelf en door zijn werkgever, overleggen aan de inspecteur van belastingen tot wiens ambtsgebied hij in Frankrijk behoorde. Deze laatste bevestigde dat de werknemer wel degelijk zijn duurzaam tehuis in de Franse grensstreek had en dat hij voor de toepassing van de Franse belastingen beschouwd werd als grensarbeider in de zin van de Overeenkomst. De belastinginspecteur bewaarde een exemplaar van het formulier en bezorgde het andere terug aan de werknemer, die het op zijn beurt vóór de betaling van de eerste bezoldiging van het jaar moest terugbezorgen aan zijn werkgever.

125. Artikel 4, § 1 van de wet houdende instemming met het Avenant bevestigt de regel van het gebruik van een dergelijk formulier en bepaalt dat zulk **formulier**, naar behoren ingevuld door de werknemer en de werkgever en bevestigd door de Franse belastingdienst tot wiens ambtsgebied de werknemer behoort, **aan de werkgever moet worden bezorgd vóór de betaling van de eerste bezoldiging van elk jaar.**

126. De administratie heeft bovendien vastgesteld dat de Franse belastingdiensten, vanwege het groot aantal attesten dat hen gevraagd wordt, niet altijd in staat zijn om voldoende controles uit te oefenen en dat er attesten werden afgeleverd aan werknemers wiens duurzaam tehuis zich niet daadwerkelijk in de Franse grensstreek bevond.

127. Bij wijze van aanvullende controlemaatregel bepaalt artikel 4, § 1 van de wet houdende instemming van het Avenant daarom dat de werknemers die aanspraak maken op het voordeel van de grensarbeidersregeling jaarlijks, samen met voornoemd formulier, aan hun werkgever een **document** moeten bezorgen **waaruit de daadwerkelijke bewoning blijkt van een woning in de Franse grensstreek** (rekening voor water, gas of elektriciteit, bewijs van betaling van de "taxe d'habitation" voor een hoofdverblijf, telefoonrekening, ...).

128. Om de werknemer te responsabiliseren in het kader van de strijd tegen de misbruiken, bepaalt artikel 4, § 2 van de instemmingswet bovendien dat de werknemer die aanspraak maakt op het voordeel van de grensarbeidersregeling op het einde van elk jaar een verklaring zal moeten afleggen volgens dewelke hij tijdens het afgelopen jaar het door het Avenant toegestane aantal dagen voor het verlaten van de grensstreek niet heeft overschreden.

129. Formulier 276 Front./Grens. wordt binnenkort aangepast zodat rekening kan gehouden worden met de nieuwe toepassingsvoorwaarden van de grensarbeidersregeling waarin het Avenant voorziet. De Administratie van de ondernemings- en inkomensfiscaliteit zal binnenkort een aanvullende circulaire verspreiden die zal handelen over het gebruik van het nieuwe formulier.

b) Verplichtingen van de werkgever

130. De verplichtingen van de werkgever zijn beschreven in artikel 5 van de wet houdende instemming met het Avenant.

131. Gedurende het gehele jaar moet de werkgever, op de plaats waar de werknemer gewoonlijk zijn werkzaamheid uitoefent, volgende stukken ter beschikking van de administratie houden:

- het in punt a) hierboven bedoelde formulier, naar behoren bevestigd door de Franse belastingdienst alsmede het document tot staving van de daadwerkelijke bewoning van een woning in de Franse grensstreek, die hem vóór de betaling van de eerste bezoldiging van het jaar door de werknemer werden bezorgd;

- een telling van de dagen waarop de werknemer de grensstreek verlaat bij het uitoefenen van zijn werkzaamheid, met vermelding van de reden voor elk van die verplaatsingen. Die telling moet dagelijks worden bijgewerkt en moet ook ter beschikking worden gehouden van de werknemer, zodat deze te allen tijde op de hoogte is van zijn situatie.

132. Uiterlijk op 31 maart van het daaropvolgende jaar moet de werkgever voornoemde formulieren doen toekomen bij de Documentatiecentra Bedrijfsvoorheffing en moet hij aangifte doen van het aantal keren dat de werknemer in de loop van het afgelopen jaar de grensstreek verlaten heeft bij het uitoefenen van zijn werkzaamheid.

133. Het aantal dagen waarop de werknemer de Belgische grensstreek heeft verlaten moet ook worden vermeld op de individuele fiche 281.10 die elke werkgever aan de administratie moet verstrekken op grond van artikel 92 van het koninklijk besluit tot uitvoering van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992.

134. Paragraaf 5 herinnert er uitdrukkelijk aan dat de bedrijfsvoorheffing verschuldigd is zodra de werkgever vaststelt – of zodra de administratie hem laat weten – dat de voorwaarden voor de toepassing van de grensarbeidersregeling niet vervuld zijn.

135. Tot slot moet de werkgever overeenkomstig § 6 aan de administratie de lijst verstrekken met werknemers die na de datum van ondertekening van het Avenant voor het eerst het voordeel van de grensarbeidersregeling genoten hebben. Die lijst moet samen met de formulieren 276 Grens. worden toegezonden. Er moet immers met bijzonder veel aandacht op toegezien worden dat de voorwaarden voor de toepassing van de regeling daadwerkelijk vervuld zijn in hoofde van die werknemers.

c) Sancties

136. De §§ 1 en 2 van artikel 6 van de wet houdende instemming met het Avenant geven een opsomming van de sancties waaraan zowel werknemers als werkgevers zich blootstellen bij niet naleving van hun hierboven beschreven verplichtingen.

137. Paragraaf 1 bepaalt dat het niet nakomen door de werkgever van de verplichtingen waartoe hij is gehouden krachtens de §§ 1 tot 4 van artikel 5 van de instemmingswet, gelijkstaat met een inbreuk op de bepalingen van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 en van de tot uitvoering daarvan genomen besluiten met betrekking tot de bedrijfsvoorheffing, zoals bedoeld in artikel 358, paragraaf 1, 1°, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, met andere woorden, dat dit kan leiden tot de inkohiering van de voorheffing in hoofde van de werkgever.

138. Zoals bepaald in § 2 stellen zowel de werknemer als de werkgever die een van de hierboven beschreven verplichtingen niet naleeft zich bovendien bloot aan de administratieve en zelfs strafrechtelijke sancties waarin is voorzien door het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, net zoals dat het geval is voor diegene die de bepalingen van voornoemd Wetboek en van de ter uitvoering daarvan genomen besluiten overtreedt.

139. Wanneer er door de werkgever of door de werknemer een **onvolledige of onjuiste aangifte** wordt ingediend **met de bedoeling de belasting te ontduiken** verzwart artikel 6, § 2, 2de en 3de lid, de belastingverhogingen die zijn bepaald in de artikelen 226 en 228 van het koninklijk besluit tot uitvoering van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992.

140. Wanneer een werknemer, teneinde ten onrechte het voordeel van de grensarbeidersregeling te genieten en aldus de belasting in België te ontduiken, in het in punt a) hierboven bedoelde formulier valselijk verklaart dat hij zijn enig duurzaam tehuis in de Franse grensstreek heeft, of dat

hij tijdens het afgelopen jaar de Belgische grensstreek niet verlaten heeft op een groter aantal dagen dan toegestaan door het Avenant, wordt de door die werknemer ontdoken belasting (PB of BNI/ nat.pers., naar gelang het geval) verhoogd:

- met 100 % wanneer het de eerste inbreuk betreft;
- met 200 % voor de volgende inbreuken.

141. Wanneer een werkgever, teneinde te ontsnappen aan de betaling van de bedrijfsvoorheffing die op de bezoldigingen van een werknemer verschuldigd is, aan de administratie een onvolledige of onjuiste aangifte verstrekt aangaande de dagen waarop die werknemer tijdens het afgelopen jaar de Belgische grensstreek heeft verlaten, wordt de door die werkgever aldus ontdoken bedrijfsvoorheffing verhoogd:

- met 100 % wanneer het de eerste inbreuk betreft;
- met 200 % voor de volgende inbreuken.

d) Bewijsmiddelen van de administratie

142. Naar het voorbeeld van de bepalingen van artikel 59, § 1 van het BTW-wetboek, bepaalt artikel 6, § 3 van de instemmingswet dat de processen-verbaal die door de ambtenaren van de Federale Overheidsdienst Financiën binnen het kader van de toepassing van de grensarbeidersregeling worden opgemaakt, een bewijsmiddel zijn voor het vaststellen van het bestaan van de belastingschuld en dat ze bewijskracht hebben tot bewijs van het tegendeel. Daardoor kan de administratie steunen op een nieuw bewijsmiddel, bovenop de bewijsmiddelen waarover ze ingevolge het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 beschikt.

IV. GEMEENTELIJKE OPCENTIEMEN

143. Artikel 3 van het Avenant voert in de Belgisch-Franse Overeenkomst een bepaling in die België in de mogelijkheid stelt om bij de berekening van de PB/Gem. en de PB/Agg. rekening te houden met de beroepsinkomsten van de inwoners van België die op grond van de Overeenkomst en/of van het Avenant belastbaar zijn in Frankrijk en vrijgesteld zijn van de PB.

144. Die bepaling beoogt:

- alle inwoners van België, ongeacht of ze in de grensstreek of daarbuiten wonen;
- de beroepsinkomsten van alle aard die zijn bedoeld in artikel 23 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 (m.a.w. winst, baten, winst en baten van een vorige beroepswerkzaamheid, bezoldigingen, alsmede pensioenen, renten en als zodanig geldende toelagen).

145. Deze bepaling betreft dus niet alleen de "Belgische grensarbeiders" die op grond van de bepalingen van het Avenant in Frankrijk belastbaar worden, maar ook alle andere inwoners van België van wie de beroepsinkomsten van alle aard ingevolge de Overeenkomst belastbaar zijn in Frankrijk (zoals bijvoorbeeld Franse ambtenaren die in België wonen en wiens bezoldigingen belastbaar zijn in Frankrijk op grond van artikel 10 van de Overeenkomst).

146. Artikel 3 van het Avenant stelt dat die bepaling van toepassing is vanaf 1 januari 2009. Zoals gezegd in de memorie van toelichting van de wet houdende instemming met het Avenant, zal zij worden toegepast vanaf het eerste aanslagjaar dat aanvangt vanaf die datum, te weten aanslagjaar 2009 (inkomsten van 2008).

147. Waarschijnlijk zijn er vóór de inwerkingtreding van het Avenant aanslagen in de PB voor het aanslagjaar 2009 ingekohierd zonder dat daarbij voor de berekening van de PB/Gem. en de PB/Agg. rekening werd gehouden met de inkomsten die op grond van de Overeenkomst en van het Avenant vrijgesteld waren. Ingevolge artikel 8 van de instemmingswet, mogen de belastingen of de aanvullende belastingen die voortvloeien uit de toepassing van het Avenant nog geldig worden gevestigd, na het vervallen van de aanslagtermijnen waarin het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 voorziet, tot het einde van een termijn van één jaar met ingang van de publicatie van voornoemde wet in het Belgisch staatsblad.

V. CONTACTPERSONEN

148. Voor al uw vragen: Kathleen VANMEER (tel. : 0257/639.97 - E-mail :
kathleen.vanmeer@minfin.fed.be) en BELINTAX (tel. : 0257/633.64 - E-mail :
belintax@minfin.fed.be).

NAMENS DE MINISTER:
De Adjunct administrateur-generaal,

P. NECKEBROECK

BIJLAGE 1

Wet houdende instemming met en uitvoering van het Avenant, ondertekend te Brussel op 12 december 2008, bij de Overeenkomst tussen België en Frankrijk tot voorkoming van dubbele belasting en tot regeling van wederzijdse administratieve en juridische bijstand inzake inkomstenbelastingen, ondertekend te Brussel op 10 maart 1964 en gewijzigd door de Avenanten van 15 februari 1971 en 8 februari 1999.

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid zoals bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

Art. 2

Het Avenant, ondertekend te Brussel op 12 december 2008, bij de Overeenkomst tussen België en Frankrijk tot voorkoming van dubbele belasting en tot regeling van wederzijdse administratieve en juridische bijstand inzake inkomstenbelastingen, ondertekend te Brussel op 10 maart 1964 en gewijzigd door de Avenanten van 15 februari 1971 en 8 februari 1999, (hierna "het Avenant" genoemd), zal volkomen gevolg hebben.

Art. 3

Voor de toepassing van de regeling waarin wordt voorzien door het in artikel 2 van het Avenant bedoelde "Aanvullend Protocol inzake grensarbeiders" (hierna "de grensarbeidersregeling" genoemd):

a) wordt onder de uitdrukking "duurzaam tehuis" verstaan de plaats waar de belastingplichtige gewoonlijk woont, in voorkomend geval met zijn/ haar echtgenoot/echtgenote of wettelijk samenwonende en met de kinderen. De woning moet te allen tijde, op een onafgebroken wijze en niet enkel bij gelegenheid tot de beschikking van de belastingplichtige staan; ze bevat alle voorzieningen die vereist zijn voor een permanente bewoning onder omstandigheden die toereikend zijn wat comfort betreft.

Voor de gehuwden en de wettelijk samenwonenden bevindt het enig duurzaam tehuis zich, behoudens tegenbewijs, in de Staat waar het gezin is gevestigd, dit wil zeggen de Staat waar met name de echtgenoot/echtgenote of de wettelijk samenwonende gewoonlijk verblijft met de kinderen.

b) oefent een werknemer zijn bezoldigde werkzaamheid uit in de Belgische grensstreek wanneer hij aldaar fysiek aanwezig is voor het uitoefenen van die werkzaamheid, ongeacht de woonplaats of vestigingsplaats van de werkgever of van de schuldenaar van de bezoldigingen, de plaats waar de werknemer zijn dienst aanvat, de plaats waar de arbeidsovereenkomst werd opgemaakt, de plaats of het tijdstip van betaling van de bezoldigingen of de plaats waar de resultaten van de bezoldigde werkzaamheid geëxploiteerd worden.

Art. 4

§ 1. Om de vrijstelling van bedrijfsvoorheffing te genieten die op grond van artikel 87 van het Koninklijk besluit tot uitvoering van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 van toepassing is, moet een werknemer die zijn enig duurzaam tehuis in de Franse grensstreek heeft en die in aanmerking komt om het voordeel van de grensarbeidersregeling te genieten, vóór de betaling van de eerste bezoldiging van elk jaar aan zijn werkgever een formulier bezorgen, vergezeld van een afschrift van elk document tot staving van de daadwerkelijke bewoning van een tehuis in de Franse grensstreek. Dat formulier, naar behoren ingevuld door de werknemer en de werkgever, moet bevestigd worden door de Franse belastingdienst tot wiens ambtsgebied de werknemer behoort.

§ 2. Bij het einde van het jaar moet de werknemer die het voordeel van de grensarbeidersregeling aanvraagt in het in paragraaf 1 bedoelde formulier verklaren dat hij in de loop van het afgelopen jaar zijn werkzaamheid niet buiten de Belgische grensstrek heeft uitgeoefend gedurende een groter aantal dagen dan toegestaan krachtens de paragrafen 4 tot 7 van het "Aanvullend Protocol inzake grensarbeiders".

Art. 5

§ 1. De werkgever die in de loop van een bepaald jaar gebruik heeft gemaakt van de diensten van een werknemer die in aanmerking komt om het voordeel van de grensarbeidersregeling te genieten, moet ten laatste op 31 maart van het volgende jaar het in artikel 4 bedoelde formulier aan de administratie overleggen en de dagen opgeven waarop de werknemer in de loop van het betrokken jaar de Belgische grensstreek heeft verlaten bij de uitoefening van zijn werkzaamheid.

§ 2. De werkgever moet bovendien een telling bijhouden van al de dagen waarop de werknemer de grensstreek verlaat, met vermelding van de redenen waarvoor zulks telkens gebeurde. Die telling moet dagelijks bijgewerkt worden.

§ 3. Het aantal dagen waarop de werknemer de Belgische grensstreek heeft verlaten moet vermeld worden op de individuele fiche van de werknemer.

§ 4. De werkgever moet de documenten die zijn bedoeld in paragraaf 2 van dit artikel en in artikel 4 ter beschikking houden van de administratie en van de werknemer op de plaats waar deze laatste zijn werkzaamheid gewoonlijk uitoefent.

§ 5. De bedrijfsvoorheffing is verschuldigd zodra de werkgever vaststelt dat één van de toepassingsvoorwaarden van de grensarbeidersregeling niet vervuld is. Hetzelfde geldt wanneer de administratie aan de werkgever laat weten dat ze van oordeel is dat de toepassingsvoorwaarden van die regeling niet vervuld zijn.

§ 6. De werkgever moet aan de administratie een lijst bezorgen met de werknemers die het voordeel van de grensarbeidersregeling aanvragen en voor wie die regeling pas na de datum van ondertekening van het Avenant werd toegepast.

Art. 6

§ 1. Het niet nakomen van de verplichtingen zoals bedoeld in artikel 5, paragrafen 1 tot 4, staat gelijk met een inbreuk op de bepalingen van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 en van de tot uitvoering daarvan genomen besluiten met betrekking tot de bedrijfsvoorheffing, zoals bedoeld in artikel 358, paragraaf 1, 1°, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992.

§ 2. De administratieve en strafrechtelijke sancties bepaald in de artikelen 444 tot 459 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 zijn van toepassing op diegene die niet voldoet aan een verplichting die hem ingevolge artikel 4 en artikel 5, paragrafen 1 tot 4 en paragraaf 6 is opgelegd.

In afwijking van de bepalingen van artikel 444, eerste lid, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, in geval van een onvolledige of onjuiste verklaring van de werknemer in het in artikel 4 bedoelde formulier met betrekking tot zijn enig duurzaam tehuis of met betrekking tot de dagen waarop hij in de loop van een bepaald jaar de Belgische grensstreek heeft verlaten bij de uitoefening van zijn werkzaamheid, met het opzet de belasting in België te ontduiken, wordt de verhoging bepaald op:

- 100% van de ontdoken belasting van niet-inwoners of personenbelasting, naargelang het geval, als het om de eerste overtreding gaat;
- 200% van de ontdoken belasting van niet-inwoners of personenbelasting, naargelang het geval, voor de tweede overtreding en de volgende overtredingen.

In afwijking van de bepalingen van artikel 444, eerste lid, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, in geval van een verklaring, als bedoeld in artikel 5, paragraaf 1, van de dagen waarop de werknemer in de loop van een bepaald jaar de Belgische grensstreek heeft verlaten bij de uitoefening van zijn werkzaamheid, die de werkgever op een onvolledige of onjuiste manier heeft gedaan met het opzet de belasting in België te ontduiken, wordt de verhoging bepaald op:

- 100% van de ontdoken bedrijfsvoorheffing, als het om de eerste overtreding gaat;
- 200% van de ontdoken bedrijfsvoorheffing, voor de tweede overtreding en de volgende overtredingen.

§ 3. In het kader van de toepassing van de grensarbeidersregeling zijn de processen-verbaal die opgemaakt zijn door ambtenaren van de Federale Overheidsdienst Financiën een bewijsmiddel voor het vaststellen van het bestaan van de belastingschuld. De processen-verbaal hebben bewijskracht tot bewijs van het tegendeel.

Art. 7

§ 1. In afwijking van de bepalingen van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 met betrekking tot de termijnen inzake bezwaar en ambtshalve ontheffing, wordt de ontheffing verleend van de belastingen die in tegenspraak met de bepalingen van het Avenant werden geheven of betaald, zelfs wanneer die belastingen op grond van het gemeen recht niet meer kunnen worden herzien. Die ontheffing wordt verleend, ofwel ambtshalve door de directeur der belastingen indien de overbelasting door de Administratie werd vastgesteld of door de belastingschuldige aan de Administratie werd bekendgemaakt binnen een termijn van zes maanden met ingang van de publicatie van deze wet in het *Belgisch Staatsblad*, ofwel naar aanleiding van een schriftelijk en met redenen omkleed bezwaarschrift dat binnen dezelfde termijn bij de voornoemde ambtenaar werd ingediend.

§ 2. In afwijking van de bepalingen van artikel 4, paragraaf 2, en van artikel 5 kan, voor de toepassing van artikel 2, paragraaf 4, a), van het Avenant, het recht op het voordeel van de grensarbeidersregeling met alle rechtsmiddelen, met uitzondering van de eed, worden aangetoond. De werkgever bezorgt aan de werknemer die aanspraak maakt op de toepassing van artikel 2, paragraaf 4, a), van het Avenant, de telling van de dagen waarop die werknemer in de loop van het betrokken jaar of de betrokken jaren de Belgische grensstreek heeft verlaten.

Art. 8

In afwijking van de bepalingen van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, mogen de belastingen of de aanvullende belastingen die voortvloeien uit de toepassing van het Avenant nog geldig worden gevestigd na het vervallen van de aanslagtermijnen waarin het gemeen recht voorziet tot het verstrijken van een termijn van één jaar met ingang van de bekendmaking van deze wet in het *Belgisch Staatsblad*.

BIJLAGE 2

AVENANT

bij de Overeenkomst tussen België en Frankrijk tot voorkoming van dubbele belasting en tot regeling van wederzijdse administratieve en juridische bijstand inzake inkomstenbelastingen, ondertekend te Brussel op 10 maart 1964 en gewijzigd door de Avenanten van 15 februari 1971 en 8 februari 1999.

DE REGERING VAN HET KONINKRIJK BELGIE

EN

DE REGERING VAN DE REPUBLIEK FRANKRIJK,

WENSENDE de Overeenkomst tussen België en Frankrijk tot voorkoming van dubbele belasting en tot regeling van wederzijdse administratieve en juridische bijstand inzake inkomstenbelastingen (samen met een Protocol), ondertekend te Brussel op 10 maart 1964 en gewijzigd door de avenanten van 15 februari 1971 en 8 februari 1999 (hierna te noemen "de Overeenkomst") te wijzigen,

ZIJN het volgende overeengekomen:

ARTIKEL 1

Artikel 11, paragraaf 2 c), van de Overeenkomst wordt vervangen door de volgende bepalingen:

"c) De bepalingen van de paragrafen 1 en 2, a) en b) zijn van toepassing onder voorbehoud van de bepalingen van het aanvullend Protocol inzake grensarbeiders."

ARTIKEL 2

Aan de Overeenkomst wordt een "aanvullend Protocol inzake grensarbeiders" toegevoegd, luidend als volgt:

"1. Salarissen, lonen en andere soortgelijke bezoldigingen, verkregen door een inwoner van een overeenkomstsluitende Staat die zijn werkzaamheid uitoefent in de grensstreek van de andere overeenkomstsluitende Staat en die uitsluitend in de grensstreek van de eerstgenoemde Staat een duurzaam tehuis heeft, zijn slechts in die Staat belastbaar.

2. Voor de toepassing van dit Protocol omvat de grensstreek van elke overeenkomstsluitende Staat alle gemeenten die gelegen zijn in de streek die wordt begrensd door de gemeenschappelijke grens van de overeenkomstsluitende Staten en een lijn getrokken op een afstand van twintig kilometer van die grens, met dien verstande dat de gemeenten die door deze lijn worden doorsneden in de grensstreek worden opgenomen. Alle andere gemeenten die, voor de toepassing van artikel 11, paragraaf 2, c) van de Overeenkomst die op 1 januari 1999 van kracht was, beschouwd werden als zijnde gelegen in de grensstreek van elke overeenkomstsluitende Staat, worden eveneens geacht begrepen te zijn in de Franse of de Belgische grensstreek, naargelang het geval.

3. Bezoldigingen die vanaf 1 januari 2007 worden verkregen ter zake van een binnen de Franse grensstreek uitgeoefende werkzaamheid in loondienst door personen die hun duurzaam tehuis in de Belgische grensstreek hebben, zijn, in afwijking van paragraaf 1, belastbaar onder de voorwaarden waarin is voorzien in artikel 11, paragrafen 1 en 2, a) en b) van de Overeenkomst.

4. a) Het stelsel dat is bepaald in paragraaf 1, is van toepassing op bezoldigingen die in de loop van de jaren 2003 tot 2008 worden ontvangen door werknemers die hun duurzaam tehuis in de Franse grensstreek hebben en die hun werkzaamheid in loondienst niet meer dan 45 dagen per kalenderjaar buiten de Belgische grensstreek uitoefenen.

Een deel van de dag dat de grensstreek wordt verlaten, zal geteld worden als een volledige dag.

De trajecten die de werknemer buiten de grensstreek aflegt in het kader van een transportwerkzaamheid zullen niet opgenomen worden in het totaal van de dagen, voor zover de totale afstand die buiten de grensstreek wordt afgelegd niet meer bedraagt dan een kwart van de totale afstand die noodzakelijkerwijze wordt afgelegd voor de uitoefening van deze werkzaamheid.

b) Het stelsel dat is bepaald in paragraaf 1, is van toepassing op bezoldigingen die in de loop van de jaren 2009 tot 2011 worden ontvangen door werknemers die hun duurzaam tehuis in de Franse grensstreek hebben en die hun werkzaamheid in loondienst niet meer dan 30 dagen per kalenderjaar buiten de Belgische grensstreek uitoefenen.

Het stelsel is niet van toepassing op werknemers die op 31 december 2008 hun duurzaam tehuis in België hebben.

5. Het stelsel dat is bepaald in paragraaf 1, is van toepassing op bezoldigingen die in de loop van een periode van 22 jaar, die aanvangt op 1 januari 2012, worden ontvangen uitsluitend door werknemers die op 31 december 2011 hun duurzaam tehuis in de Franse grensstreek hebben en hun werkzaamheid in loondienst uitoefenen binnen de Belgische grensstreek, onder voorbehoud dat deze laatsten:

a) hun duurzaam tehuis in de Franse grensstreek behouden;

b) de uitoefening van hun werkzaamheid in loondienst in de Belgische grensstreek voortzetten;

c) in de uitoefening van hun werkzaamheid niet meer dan 30 dagen per kalenderjaar de Belgische grensstreek verlaten.

Het niet naleven van één van deze voorwaarden leidt tot het definitieve verlies van het voordeel van het stelsel. Indien de grensarbeider echter een eerste maal de in punt c) van deze paragraaf bedoelde voorwaarde niet vervult, verliest hij het voordeel van het stelsel enkel voor het betrokken jaar.

Tijdens afwezigheden voortvloeiend uit omstandigheden zoals ziekte, ongeval, betaald educatief verlof, vakantie of werkloosheid, wordt de uitoefening van de werkzaamheid in loondienst in de Belgische grensstreek beschouwd als zijnde voortgezet in de zin van punt b).

De bepalingen van deze paragraaf zijn van toepassing op werknemers die hun duurzaam tehuis in de Franse grensstreek hebben maar op 31 december 2011 hun betrekking in de Belgische grensstreek hebben verloren en die aantonen dat ze in de loop van 2011 hun werkzaamheid gedurende 3 maanden in deze laatste grensstreek hebben uitgeoefend.

Het stelsel is niet van toepassing op werknemers die op 31 december 2008 hun duurzaam tehuis in België hebben.

6. Een werknemer die zijn duurzaam tehuis in de Franse grensstreek heeft en die in de Belgische grensstreek een werkzaamheid in loondienst uitoefent waarvan de tijdsduur is beperkt tot een deel van het jaar, hetzij wegens het seizoensgebonden karakter van het werk, hetzij omdat de bezoldigde werknemer voor een bepaalde periode van het jaar is aangeworven als aanvullend personeelslid (uitzendkrachten), wordt gekwalificeerd als "seizoensgrensarbeider". Die tijdsduur mag niet meer bedragen dan 90 gepresteerde dagen per kalenderjaar.

De bezoldigingen die tot en met 31 december 2033 worden ontvangen door seizoensgrensarbeiders, genieten het voordeel van het in paragraaf 1 bedoelde stelsel, onder de voorwaarden die zijn vermeld in de paragrafen 2 en 7, mits het aantal dagen dat de Belgische grensstreek wordt verlaten niet meer bedraagt dan 15% van het aantal gepresteerde dagen gedurende het beschouwde jaar.

7. De telling van de dagen dat de grensstreek wordt verlaten, zoals beoogd in de paragrafen 4, b), 5 en 6, gebeurt overeenkomstig de volgende principes:

a) een deel van de dag dat de grensstreek wordt verlaten, zal geteld worden als een volledige dag.

b) de volgende gevallen waarin de grensstreek wordt verlaten, zullen niet opgenomen worden in het totaal van de dagen:

- (i) de gevallen van overmacht, buiten de wil van de werkgever en de werknemer;
- (ii) de incidentele doorreis in België buiten de grensstreek om zich naar een plaats binnen de Belgische grensstreek of buiten België te begeven;
- (iii) werkzaamheden inherent aan de functie van vakbondsafgevaardigde;
- (iv) het deelnemen aan een comité voor preventie en bescherming op het werk, of aan een paritair comité of het bijwonen van een vergadering van de werkgeversfederatie;
- (v) het deelnemen aan een ondernemingsraad;
- (vi) het bijwonen van een personeelsfeest;
- (vii) doktersbezoeken;
- (viii) de grensstreek verlaten voor beroepsopleiding, beperkt tot 5 werkdagen per kalenderjaar;
- (ix) de trajecten die de werknemer buiten de grensstreek aflegt in het kader van een transportwerkzaamheid, voor zover de totale afstand die buiten de grensstreek wordt afgelegd niet meer bedraagt dan een kwart van de totale afstand die noodzakelijkerwijze wordt afgelegd voor de uitoefening van deze werkzaamheid.

8. Indien de voorgaande bepalingen van dit Protocol niet van toepassing zijn, zijn de bezoldigingen die een inwoner van Frankrijk ontvangt ter zake van een werkzaamheid in loondienst uitgeoefend binnen de Belgische grensstreek, belastbaar overeenkomstig de bepalingen van artikel 11, paragrafen 1 en 2, a) en b) van de Overeenkomst.

De bepalingen van dit Protocol zijn niet van toepassing op de bezoldigingen zoals bedoeld in artikel 9 van de Overeenkomst.

9. Voor de toepassing van de paragrafen 4, b), 5 en 6 van dit Protocol moet een werkgever, die inwoner is van België of in België over een inrichting beschikt en die gebruik maakt of gebruik heeft gemaakt van de diensten van een inwoner van Frankrijk die in aanmerking komt om de voordelen van het in paragraaf 1 bedoelde stelsel te genieten, in de loop van de maand maart van elk kalenderjaar, en zulks ten vroegste in maart 2010, bevestigen dat die inwoner van Frankrijk in de loop van het voorgaande kalenderjaar, en onder voorbehoud van de in paragraaf 5 en 7 bedoelde uitzonderingen, zijn werkzaamheid in loondienst gedurende niet meer dan 30 dagen buiten de Belgische grensstreek heeft uitgeoefend of gedurende niet meer dan 15% van het aantal gepresteerde dagen indien het een seizoensgrensarbeider betreft.

10. De bevoegde autoriteiten van de overeenkomstsluitende Staten stellen de toepassingsregels van het huidig Protocol vast en bepalen welke bewijsstukken nodig zijn voor de toepassing ervan."

ARTIKEL 3

In het Slotprotocol van 10 maart 1964 wordt na het punt 6 een punt 7 toegevoegd dat als volgt luidt:

"7. Voor het vaststellen van de aanvullende belastingen die worden gevestigd door de Belgische gemeenten en agglomeraties, houdt België, niettegenstaande elke andere bepaling van de Overeenkomst en van het aanvullend Protocol inzake grensarbeiders, rekening met de beroepsinkomsten die in België vrijgesteld zijn van belasting volgens de Overeenkomst en dit Protocol. Die aanvullende belastingen worden berekend op de belasting die verschuldigd zou zijn in België indien de desbetreffende beroepsinkomsten van Belgische oorsprong zouden zijn. Deze bepaling is van toepassing vanaf 1 januari 2009".

ARTIKEL 4

Frankrijk zal elk kalenderjaar een bedrag van 25 miljoen euro storten als compensatie voor de inkomsten die België moet derven door de toepassing van paragraaf 5 van het aanvullend Protocol inzake grensarbeiders. De eerste storting wordt uitgevoerd op het einde van het jaar 2012.

Om de drie jaar vanaf de eerste storting, zal dit bedrag worden gewijzigd, beperkt tot maximum 25 miljoen euro, op basis van de evolutie van het totale bedrag van de brutobezoldigingen ontvangen door de grensarbeiders, volgens de volgende formule :

- indien het totale bedrag van de brutobezoldigingen ontvangen in het jaar n lager is dan het totale bedrag van de in 2011 ontvangen brutobezoldigingen, zal het gestorte bedrag voor de jaren n+1 tot n+3 op de volgende manier berekend worden:

$$25 \text{ miljoen euro} * \left(\frac{\text{totale bedrag van de in het jaar n ontvangen brutobezoldigingen}}{\text{totale bedrag van de in 2011 ontvangen brutobezoldigingen}} \right)^2$$

- indien het totale bedrag van de in het jaar n ontvangen brutobezoldigingen hoger is dan of gelijk is aan het totale bedrag van de in 2011 ontvangen brutobezoldigingen, zal het gestorte bedrag voor de jaren n+1 tot n+3, 25 miljoen euro bedragen.

Onder brutobezoldigingen wordt verstaan de belastbare bezoldigingen na aftrek van de socialezekerheidsbijdragen.

ARTIKEL 5

Elk van de overeenkomstsluitende Staten zal de andere overeenkomstsluitende Staat in kennis stellen van de voltooiing van de procedures die door zijn wetgeving voor de inwerkingtreding van het huidig Avenant zijn vereist. Dit Avenant zal in werking treden op de dag waarop de tweede kennisgeving wordt ontvangen.

TEN BLIJKE WAARVAN, de ondergetekenden, daartoe behoorlijk gevolmachtigd, dit Avenant hebben ondertekend.

GEDAAN te Brussel, op 12 december 2008, in tweevoud, in de Franse en Nederlandse taal, zijnde de twee teksten gelijkelijk authentiek.

BIJLAGE 3

LIJST MET DE GRENSGEMEENTEN

Gemeenten van de Belgische grensstreek

Alveringem
Anderlues
Anhée
Antoing
Anzegem
Ardoois
Arlon (Aarlen)
Ath (Aat)
Attert
Aubange
Avelgem
Beaumont
Beauraing
Beloeil
Bernissart
Bertrix
Bièvre
Binche
Bouillon
Boussu
Bruglette
Brunehaut
Celles
Cerfontaine
Chapelle-lez-Herlaimont
Charleroi
Châtelet
Chièvres
Chimay
Chiny
Ciney
Colfontaine
Courcelles
Couvion
Daverdisse
De Panne
Deerlijk
Dentergem
Diksmuide
Dinant
Doische
Dour
Erquennes
Estaimpuis
Estinnes
Etalle
Fleurus
Florennes
Florenville
Fontaine-l'Evêque
Frameries
Frasnes-lez-Anvaing
Froidchapelle
Gedinne
Gerpennes
Habay
Ham-sur-Heure-Nalinnes
Harelbeke

Hastière
Hensies
Herbeumont
Heuvelland
Honnelles
Hooglede
Houthulst
Houyet
Ieper
Ingelmunster
Izegem
Jurbise (Jurbeke)
Kluisbergen
Koksijde
Komen (Comines)
Kortrijk
Kuurne
La Louvière
Langemark-Poelkapelle
Le Roeulx
Ledegem
Léglise
Lendeledede
Lens
Leuze-en-Hainaut
Libin
Lobbès
Lo-Reninge
Manage
Meix-devant-Virton
Menen
Merbes-le-Château
Mesen
Messancy
Mettet
Meulebeke
Middelkerke
Moeskroen (Mouscron)
Momignies
Mons (Bergen)
Mont-de-l'Enclus
Montignies-le-Tilleul
Moorslede
Morlanwelz
Musson
Neufchâteau
Nieuwpoort
Onhaye
Oostrozebeke
Paliseul
Pecq
Péruwelz
Philippeville
Poperinge
Profondeville
Quaregnon
Quiévrain
Quévy
Rochefort
Roeselare
Rouvroy
Rumes
Saint-Ghislain
Saint-Léger

Sivry-Rance
Soignies (Zinnik)
Spiere-Helkijn
Staden
Tellin
Thuin
Tintigny
Tournai (Doornik)
Veurne
Viroinval
Virton
Vleteren
Vresse-sur-Semois
Walcourt
Waregem
Wellin
Wervik
Wevelgem
Wielsbeke
Yvoir
Zonnebeke
Zwevegem

Gemeenten van de Franse grensstreek

Abcon
Aibes
Aiglemont
Aix
Allennes-les-Marais
Allondrelle
Amblimont
Amfroipret
Anchamps
Angecourt
Anhiers
Aniche
Annoeullin
Anor
Anstaing
Anthy
Any-Martin-Rieux
Anzin
Aouste
Armentières
Arnbouts-Cappel
Arneke
Arrancy-sur-Crusne
Arreux
Artres
Assevent
Attiches
Aubenton
Aubers
Aubigny-les-Pothées
Aubrives
Aubry
Auchy-lez-Orchies
Audignies
Audun-le-Roman
Audun-le-Tiche
Auflance
Auge
Aulnoy

Aulnoye-Aymeries
Aumetz
Autrecourt-et-Pourron
Autreville-St-Lambert
Auvillers-les-Forges
Avelin
Avesnelles
Avesnes
Avioth
Baâlon
Bachant
Bachy
Bailleul
Baisieux
Baives
Balaives-et-Butz
Balan
Bambecque
Bas-Lieu
Baslieux
Bauvin
Bavay
Bavinchove
Bazailles
Bazeilles
Bazeilles-sur-Othain
Beaucamps-Ligny
Beaudignies
Beaufort
Beaumé
Beaumont-en-Argonne
Beaurain
Beaurieux
Bellaing
Bellignies
Belval
Bérelles
Bergues
Berlaimont
Bermerain
Bermeries
Bersée
Bersillies
Berthen
Besmont
Bettignies
Bettrechies
Beugies
Beuveille
Beuvillers
Beuvrages
Beuvry-la-Forêt
Bierne
Bièvres
Billy-Berclau
Billy-sous-Mangiennes
Bissezeele
Blagny
Blanchefosse-et-Bay (fusie van Bay en Blanchefosse)
Blombay
Boeschepe
Bogny-sur-Meuse (fusie van Braux, Château-Regnault en Levresy)
Bois-Grenier
Boismont

Bollezeele
Bondues
Borre
Bosséval-et-Briancourt
Bossus-les-Rumigny
Boulogne-sur-Helpe
Boulzicourt
Bourg-Fidèle
Bourghelles
Bousbecque
Bousies
Bousignies
Bousignies-sur-Roc
Boussières-sur-Sambre
Boussois
Boutancourt
Bouvignies
Bouvines
Brandeville
Bray-Dunes
Bréhain-la-Ville
Bréhéville
Breux
Brévilly
Brillon
Brognon
Brouennes
Broxeele
Bruay-sur-Escaut
Bruille-lez-Marchiennes
Bruille-lez-St-Amand
Bry
Bucilly
Bulson
Buvie
Buysseure
Caestre
Calonne-sur-la-Lys
Camphin-en-Carembault
Camphin-en-Pévèle
Capinghem
Cappelle-en-Pévèle
Cappelle-la-Grande
Carignan
Carnin
Cassel
Cerfontaine
Cernion
Cesse
Chalandry
Champigneul-sur-Vence
Champlin
Chapelle-d'Armentières
Chapelle-sur-Ecaillon
Charency-Vezin
Charleville-Mézières (deel) (Kanton Mézières Centre Ouest)
Charleville-Mézières (deel) (Kanton Charleville la Houlière)
Charleville-Mézières (deel) (Kanton Mézières est)
Charleville-Mézières (deel) (fusie van Charleville, Etion, Le Theux, Mézières, Mohon, Montey-Saint-Pierre)
Charnois
Château-l'Abbaye
Chatelet-sur-Sormonne
Chauvency-le-Château

Chauvency-Saint-Hubert
Chéhéry
Chémery-sur-Bar (fusie met Connage et Malmy)
Chemy
Chenières
Chéreng
Cheveuges-St-Aignan (fusie van Cheveuges en Saint-Aignan)
Chilly
Chissignies
Choisies
Chooz
Clairfayts
Clairfontaine
Cobrieux
Coingt
Colleret-Ostergnies
Colmey
Comines
Condé-sur-Escaut
Cons-la-Grandville
Cosnes-et-Romain
Coudekerque
Coudekerque-Branche
Cousolre
Coutiches
Crespin
Crochte
Croix
Croix-Caluyau
Crusnes
Curgies
Cutry
Cysoing
Daigny
Damousies
Damousy
Damvillers
Delut
Denain
Deulémont
Deville
Dimechaux
Dimont
Dombras
Dom-le-Mesnil
Dompierre
Don
Donchery
Doncourt-les-Longuyon
Douai
Dourlers
Douzy
Drincham
Dunkerque (fusie met Petite-Synthe en Rosendaël)
Duzey
Ebbilinghem
Ecaillon
Eccles
Eclaiques
Ecouvies
Ecuelin
Ecurey-en-Verdunois
Eecke
Effry

Elan
Elesmes
Emmerin
Englefontaine
Englos
Ennetières-en-Weppes
Ennevelin
Eparcy
Epiez-sur-Chiers
Epe-Sauvage
Eringhem
Erquinghem-le-Sec
Erquinghem-Lys
Erre
Errouville
Escarmain
Escaudain
Escautpont
Escobecques
Escombres-et-le-Chesnois
Esquelbecq
Estaires
Estrebay
Estreux
Etroeungt
Etalle
Eteignières
Eth
Etraye (fusie met Wavrille)
Etreapont
Etrépigny
Euilly-et-Lombut
Evigny
Faches-Thusmesnil
Fagnon
Famars
Faumont
Feignies
Felleries
Fenain
Fépin
Ferrière-la-Grande
Ferrière-la-Petite
Festubert
Fillières
Flaignes-les-Oliviers
Flassigny
Flaumont-Waudrechies
Fleigneux
Fléron
Flêtre
Fleurbaix
Fligny
Flines-lez-Mortagne
Flines-lez-Raches
Flize
Floing
Floursies
Floyon
Foisches
Fontaine-au-Bois
Fontenelle
Forest
Forest-sur-Marque

Fort-Mardyck
Fourmies
Fournes en Weppes
Francheval
Frasnoy
Frelinghien
Fresnes-sur-Escaut
Fresnois-la-Montagne
Frétin
Froidestrées
Fromelennes
Fromelles
Fromy
Fumay
Genech
Gergny
Gernelle
Gespunsart
Ghyvelde
Girondelle (fusie met Foulzy)
Givet
Givonne
Glageon
Glaire (fusie van Glaire-et-Villette en Iges)
Godewaersvelde
Gognies-Chaussée
Gommegnies
Gondécourt
Gorcy-Cussigny
Grande-Synthe
Grand-Failly
Gruson
Gruyères
Gué-d'Hossus
Guignicourt-sur-Vence (fusie met Hocmont en Touligny)
Gussignies
Hallennes-les-Haubourdin
Halluin
Ham-les-Moines
Ham-sur-Meuse
Han-devant-Pierrepont
Han-les-Juvigny
Hannappes
Hannogne-Saint-Martin
Hantay
Haraucourt
Harcy
Hardifort
Hargnies (Kantons Fumay en Berlaimont)
Hasnon
Haubourdin
Haucourt-Moulaine
Haudrecy
Haulchin
Haulmé
Haussy
Haut-Lieu
Hautmont
Haveluy
Haverskerque
Havys
Haybes-sur-Meuse
Hazebrouck
Hecq

Helesmes
Hellemmes
Hem
Herbeuval
Hergnies
Hérin
Herlies
Herrin
Herserange
Herzeele
Hestrud
Hierges
Hirson
Hondeghem
Hondschoote
Hon-Hergies
Hornaing
Houdain
Houldizy
Houplin-Ancoisne
Houplines
Houtkerque
Hoymille
Hussigny-Godbrange
Illies
Illy
Inor
Iré-le-Sec
Issancourt-et-Rumel
Iviers
Jametz
Jenlain
Jeumont
Joigny-sur-Meuse
Jolimetz
Joppécourt
Juvigny-sur-Loison
Killem
L'Echelle
La Bassée
La Bouteille
La Capelle
La Chapelle
La Couture
La Férée
La Ferté-sur-Chiers
La Flamengrie (Kantons La Chapelle en Bavay)
La Francheville
La Gorgue
La Grandville
La Longueville
La Madeleine
La Moncelle
La Neuville
La Neuville-aux-Joutes
La Sentinelle
Laifour
Laix
Lallaing
Lambersart
Lamouilly
Landas
Landouzy-la-Cour
Landouzy-la-Ville

Landrecies
Landrichamps
Laneuville-sur-Meuse
Lannoy
Larouillies
Laval-Morency
Laventie
Le Doulieu
Le Hérie
Le Maisnil
Le Quesnoy
Lecelles
Lederzeele
Ledringhem
Leers
Leffrinckoucke
Leforest
Lépron-les-Vallées
Lerzy
Les Ayvelles
Les Deux-Villes
Les Hautes-Rivières
Les Mazures
Les Moères
Les Tilleuls-Vaudoncourt
Lesquin
Lestrem
Létanne
Leuze
Leval
Lexy
Lezennes
Lez-Fontaine
Liart
Liessies
Lille
Limont-Fontaine
Linay
Linselles
Lion-devant-Dun
Lissey
Locon
Locquignol
Logny-Bogny
Logny-les-Aubenton
Lomme
Lompret
Longlaville
Longuyon
Longwy
Lonny
Loos
Lorgies
Louppy-sur-Loison
Louvignies-Quesnoy
Louvil
Louvroil
Lumes
Lusy-St-Martin
Luzon
Lynde
Lys-lez-Lannoy
Maing
Mairieux

Mairy
Maisoncelle-et-Villers
Malandry
Mangiennes
Marby
Marchiennes
Marcq-en-Baroeul
Mardyck
Maresches
Margny
Margut
Marly
Maroilles
Marpent
Marquette-lez-Lille
Marquillies
Martigny
Martincourt-sur-Meuse
Marville
Masny
Matton-et-Clémency
Maubert-Fontaine
Maubeuge
Maulde
Mecquignies
Merckeghem
Mercy-le-Bas
Mercy-le-Haut
Mérignies
Merles-sur-Loison
Merris
Merville
Messincourt
Méteren
Mexy
Millonfosse
Mogues
Moiry
Monceau-St-Waast
Monchaux-sur-Ecaillon
Moncheaux
Mondigny
Mondrepuis
Mons-en-Baroeul
Mons-en-Pevèle
Montcornet-en-Ardenne (fusie van Montcornet en Cliron)
Montcy-Notre-Dame
Monthermé
Montigny-en-Ostreven
Montigny-sur-Chiers
Montigny-sur-Meuse
Montmédy
Montrecourt
Mont-Saint-Martin
Mont-St-Jean
Morbecque
Morfontaine
Mortagne-du-Nord
Mouchin
Moulins-St-Hubert
Moustier-en-Fagne
Mouvoux
Mouzay
Mouzon (fusie met Villemonty)

Murtin-et-Bogny
Nepvant
Neuf-Berquin
Neufmaison
Neufmanil
Neuf-Mesnil
Neuve-Chapelle
Neuve-Maison
Neuville
Neuville-en-Ferrain
Neuville-les-Beaulieu (fusie van Beaulieu en La Neuville-aux-Tourneurs)
Neuville-les-This
Nieppe
Nieurlet
Nivelle
Nomain
Noordpeene
Nouillonpont
Nouvion-sur-Meuse
Nouzonville (fusie met Meillier-Fontaine)
Noyelles-les-Seclin
Noyelles-sur-Sambre
Noyers-Pont-Maugis
Obies
Obrechies
Ochtezeele
Odomez
Ohain
Ohis
Oisy
Olizy-sur-Chiers
Omicourt
Onnaing
Oost-Cappel
Orchies
Origny-en-Thiérache
Orsinval
Osnes
Ostricourt
Othe
Ottange
Oudezeele
Oxelaere
Papleux
Pecquencourt
Pérenchies
Péronne-en-Mélantois
Petite-Forêt
Petit-Failly
Peuvillers
Phalempin
Pierrepont
Pillon
Pitgam
Poix-du-Nord
Pont-à-Marcq
Pont-sur-Sambre
Potelle
Pouilly-sur-Meuse
Pouru-aux-Bois
Pouru-St-Remy
Pradelles
Premesques
Préseau

Preux-au-Bois
Preux-au-Sart
Prez (fusie met La Cerleau)
Prix-les-Mézières
Prouvy
Provin
PUILLY-ET-CHARBEAUX
Pure
Quaedypre
Quarouble
Quérenaing
Quesnoy-sur-Deule
Quiévolon
Quiévreachain
Quincy-Landzécourt
Raches
Radinghem-en-Weppes
Raimbeaucourt
Rainsart
Raismes
Ramousies
Rancennes
Raucourt-au-Bois
Raucourt-et-Flaba
Recquignies
Redange
Regniowez
Réhon
Remilly-Aillicourt
Remilly-les-Pothées
Remoiville
Renwez
Reville-aux-Bois
Revin
Rexpoede
Richebourg-l'Avoué
Richebourg-St-Waast
Rieulay
Rimogne
Robertsart
Rocquigny
Rocroi
Romagne-sous-les-Côtes
Rombies-et-Marchipont
Romeries
Ronchin
Roncq
Roost-Warendin
Rosult
Roubaix
Rousies
Rouvignies
Rouvrais-sur-Othain
Rouvroy-sur-Audry (fusie met Servion)
Rubécourt-et-Lamécourt
Rubrouck
Ruesnes
Rumegies
Rumigny
Rupt-sur-Othain
Russange
Sachy
Sailly
Sailly-lez-Lannoy

Sailly-sur-la-Lys
Sainghin-en-Mélantois
Sainghin-en-Weppes
Sains-du-Nord
Salesches
Salomé
Saméon
Santes
Sapogne-et-Feuchères
Sapogne-sur-Marche
Sars-et-Rosieres
Sars-Poteries
Sassegnies
Saulnes
Saultain
Saulzoir
Sebourg
Sécheval
Seclin
Sedan (deel) (fusie met Frenois Villers-Cernay)
Sedan (deel) (fusie met Frenois) (Kantons Sedan ouest en nord)
Semeries
Semousies
Sepmeries
Sequedin
Sercus
Serrouville
Sévigny-la-Forêt
Signy-le-Petit
Signy-Montlibert
Singly
Socx
Solesmes
Solre-le-Château
Solrignes
Somain
Sommaing-sur-Ecaillon
Sommeron
Sorbais
Sorbey
Sormonne
Spincourt (fusie met Haucourt-la-Rigole, Boudelancourt-sur-Othain, Ollières en Richecourt)
Spycker
St-Aibert
St-Amand-les-Eaux
St-André
Staple
St-Aubin
Steenbecque
Steene
Steenwerck
Steenwoorde
Ste-Marie-Cappel
Stenay
St-Floris
St-Hilaire-sur-Helpe
St-Jans-Cappel
St-Jean-les-Longuyon
St-Laurent
St-Laurent-sur-Othain
St-Marceau
St-Marcel
St-Martin-sur-Ecaillon
St-Menges

St-Michel
St-Pancre
St-Pierre-sur-Vence
St-Pierrevillers
St-Pol-sur-Mer
St-Python
Strazeele
St-Rémy-Chaussée
St-Rémy-du-Nord
St-Saulve
St-Supplet
St-Sylvestre-Cappel
St-Waast-la-Vallée
Sury
Taillette
Taisnières-en-Thiérache
Taisnière-sur-Hon
Tarzy
Tellancourt
Templemars
Templeuve
Terdeghem
Tétaigne
Teteghem
Thélonne
Thiant
Thil
Thilay
This
Thivencelles
Thonne- la-Long
Thonne-les-Prés
Thonne-le-Thil
Thonnelle
Thrith-St-Léger
Thumeries
Thun-St-Amand
Tiercelet
Tilloy-lez-Marchiennes
Toufflers
Tourcoing
Tourmignies
Tournavaux
Tournes
Trélon
Tremblois-les-Carignan
Tremblois-les-Rocroi
Tressange
Tressin
Ugny
Uxem
Valenciennes
Vaux-les-Mouzon
Vaux-Villaine
Velosnes
Vendegies-au-Bois
Vendegies-sur-Ecaillon
Vendeville
Vendresse
Verchain-Maugré
Verlinghem
Verneuil-Grand
Verneuil-Petit
Vertain

Vicq
Vieille-Chapelle
Vieux-Berquin
Vieux-Condé
Vieux-Mesnil
Vieux-Reng
Vigneul-sous-Meuse
Ville-au-Montois
Villécloye
Ville-Houdlémont
Villeneuve d'Ascq (fusie van Annapes, Ascq en Flers)
Villereau
Villers-devant-Mouzon
Villers-la-Chèvre
Villers-la-Montagne
Villers-le-Rond
Villers-les-Mangiennes
Villers-le-Tilleul
Villers-Pol
Villers-Semeuse
Villers-Sire-Nicole
Villers-sur-Bar
Villers-sur-le-Mont
Villerupt
Ville-sur-Lumes
Villette
Villy
Violaines
Vireux-Molhain
Vireux-Wallerand
Vittarville
Vivier-au-Court
Viviers-sur-Chiers
Volkerinckhove
Vred
Vrigne-aux-Bois
Vrigne-Meuse
Wadelincourt
Wahagnies
Walers
Walers-Trélon
Wallon-Cappel
Wambrechies
Wandignies-Hamage
Wannehain
Warcq
Wargnies-le-Grand
Wargnies-le-Petit
Warhem
Warlaing
Warnécourt
Warneton
Wasquehal
Watigny
Wattignies
Wattignies-la-Victoire
Wattrelos
Wavrechain-sous-Denain
Wavrin
Waziers
Wemaers-Cappel
Wervicq-Sud
West-Cappel
Wicres

Wignehies
Willems
Williers
Willies
Wimy
Winnezele
Wiseppe
Wormhoudt
Wylder
Xivry-Circourt
Yoncq
Yvernaumont
Zeggars-Cappel
Zermezele
Zuydcoote
Zuytpeene